

2006-
2018

URHEILULUKKIOT

seurantatietoa vuosilta 2006-2018

Nieminen Maarit,
Lämsä Jari

KIHUn julkaisusarja, nro 64
ISBN 978-952-7290-01-9
ISSN 2489-8317

Maarit Nieminen & Jari Lämsä

URHEILULUKIOT - SEURANTATIETOA VUOSILTA 2006-2018

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU

KIHUn julkaisusarja, nro 64

Copyright © Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, 2019

ISBN 978-952-7290-01-9 (verkkojulkaisu)

ISSN 2489-8317 (verkkojulkaisu)

Kaikki oikeudet pidätetään. Tämän julkaisun tai sen osan jäljentäminen ilman tekijän kirjallista lupaa painamalla, monistamalla, äänittämällä tai muulla tavoin on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty.

Jyväskylä 2019

SISÄLLYS

TYÖN TAUSTA JA AINEISTOT	5
URHEILULUKIOIDEN OPISKELIJAMÄÄRÄT JA HAKUTIEDOT	7
OPISKELIJAMÄÄRÄT URHEILULUKIOISSA	7
URHEILULUKIOIDEN HAKU JA OPISKELIJAVALINTA	9
URHEILULUKIOIDEN TOIMINNAN RESURSSIT	12
URHEILULUKIOIDEN VALMENTAJAT	13
URHEILULUKIOIDEN TOIMINTA	16
KURSSIMÄÄRÄT	16
OPINTOJEN OHJAUS JA TUKI	17
VALMISTUMINEN JA OPISKELUAIKA	19
KOULUN VAIHTAMINEN JA KESKEYTTÄMINEN	20
YHTEISTYÖTAHOT	21
URHEILULUKIOIDEN ARVIOITA TOIMINNASTAAN	23
TARVE SEURANNAN JA ARVIOINNIN EDELLEEN KEHITTÄMISELLE	24
LÄHTEET	25
LIITTEET.....	26

TIIVISTELMÄ

Suomessa toimii tällä hetkellä 15 erityisen tehtävän saanutta urheilulukioita. Niiden tehtävänä on auttaa nuoria urheilijoita opiskelujen ja urheilun yhteensovittamisessa. Urheilulukioiden toiminnan seuranta toteuttavat yhteistyössä Suomen Olympiakomitea ja KIHU. Suomen Olympiakomitea vetää urheiluoppilaitosten yhteistyötä ja on vastannut seurantakyselyjen toteutuksesta vuoteen 2013 saakka. KIHU on koonnut kyselyjen tiedot yhteen ja vuodesta 2015 lähtien myös toteuttanut kyselyt Webropol-kyselytyökalun avulla. Tässä selvityksessä esitellään seurantatietoja urheilulukioiden toiminnasta yli kymmenen vuoden ajanjaksolta, vuodesta 2006 vuoteen 2018.

Selvityksen aineiston muodostavat kolme laajaa kyselyaineistoa lukuvuosilta 2005-2006, 2010-2011 ja 2015-2016, joihin lähes kaikki urheilulukiot ovat vastanneet. Kyselyt on toteutettu sähköisesti. Lisäksi urheilulukioilta on kerätty syksyllä 2016, 2017 ja 2018 tietoja oppilaitoksiin hakeneista ja valituista urheilijoista.

Selvityksen tärkeimmät havainnot:

1. Oman kunnan opiskelijoiden osuus urheilulukiolaisista pienentyi kymmenessä vuodessa 85 prosentista 45 prosenttiin. Urheilulukiolaiset hakeutuivat entistä useammin lajin perässä tiettyyn lukioon.
2. Urheilulukiolaiset valmistuivat lukiosta muita lukiolaisia hitaammin, mutta lopettivat koulunkäynnin kokonaan muita harvemmin.
3. Aineiston perusteella tehdyn arvion mukaan urheilulukioiden toiminnassa mukana olevien valmentajien määrä lisääntyi selkeästi. Määrä kasvoi kymmenessä vuodessa noin 140 valmentajasta noin 220 valmentajaan.
4. Opinto-ohjaajien määrä urheilulukioissa kasvoi viimeisen viiden vuoden aikana. Oppilaitokset vastasivat selkeästi useammin ensimmäisen vuoden opiskelijoiden opintosuunnitelman laatimisesta, kun aikaisemmin vastuu oli enemmän opiskelijoilla.
5. Urheilulukioiden tehtävä ei näyttänyt rajoittuvan pelkästään valmennukseen tai kaksoisuran mahdollistamiseen. Urheilulukioissa huolehdittiin usein myös opiskelijoiden päivittäiseen elämään liittyvistä asioista, kuten asumisesta, ruokailuista ja harjoituksiin kulkemisesta.

TYÖN TAUSTA JA AINEISTOT

Urheilijoiden kaksoisuran (Dual Career) edistämiseksi kehitetään jatkuvasti parempia ratkaisuja. Suomessa Olympiakomitean Urheiluakatemiaohjelman tehtävänä on omalta osaltaan edesauttaa opiskelujen ja urheilun yhteensovittamista yläkoulussa, toisella asteella ja korkea-asteella. Oleellinen osa tätä työtä ovat urheiluoppilaitosten tarjoamat mahdollisuudet harjoitteluun koulupäivän aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt urheilijoiden erityisen koulutustehtävän 30:lle toisen asteen koulutuksen järjestäjälle, joista 15 on urheilulukioita (Olympiakomitea 2018). Erityisen koulutustehtävän saaneiden urheilulukioiden määrä on lisääntynyt vaihteittain.

Urheilulukiokeikeilu aloitettiin Suomessa 1986, jolloin kuusi lukiota aloitti virallisesti urheilijakoulutuksen. Vuonna 1990 kokeiluun liittyi kuusi uutta lukiota ja vuonna 1994 näille 12:lle kokeiluun osallistuneelle lukiolle myönnettiin Opetusministeriön toimesta valtakunnallinen urheilijakoulutuksen erityistehtävän urheilulukiostatus. Seuraavan kerran urheilulukiostatus saaneiden oppilaitosten määrä kasvoi vuonna 2007, kun status myönnettiin Pohjois-Haagan yhteiskoululle. (Savolainen & Härkönen 2014, 87.)

Viimeisin muutos tapahtui syksyllä 2017 Opetus- ja kulttuuriministeriön (2017) myönnettyä erityisen koulutustehtävän luvat elokuussa 2018 alkavaa koulutusta koskien. Kaikki aiemmin erityisen tehtävän saaneet urheilulukiot säilyttivät asemansa ja lisäksi lupa myönnettiin kahdelle uudelle koulutuksen järjestäjälle.

Erityisen koulutustehtävän urheilulukiot:

- Brändö Gymnasium, Helsinki (2018)
- Joensuun yhteiskoulun lukio, Joensuu (2018)
- Kastellin lukio, Oulu
- Kerttulin lukio, Turku
- Kuopion klassillinen lukio, Kuopio
- Kuortaneen lukio, Kuortane
- Lahden lyseo, Lahti
- Mäkelänrinteen lukio, Helsinki
- Ounasvaaran lukio, Rovaniemi
- Pohjois-Haagan yhteiskoulu, Helsinki (2007)
- Porin suomalaisen yhteislyseon lukio, Pori
- Sammon keskuslukio, Tampere
- Schildtin lukio, Jyväskylä
- Sotkamon lukio, Sotkamo
- Vöyrä samgymnasium, Vöyri

Olympiakomitea on yhdessä Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHUn kanssa seurannut urheilulukioiden toimintaa 2000-luvun alkupuolelta saakka. Vuoden 2017 aikana suunniteltiin systemaattisempaa seurantaa, joka voisi mahdollistaa myös toiminnan arvioinnin tulevaisuudessa. Tässä raportissa luodaan katsaus valtakunnallisten urheilulukioiden toimintaan lukuvuosina 2010-2011 sekä 2015-2016 sekä verrataan edellä mainittujen lukuvuosien tietoja joiltain osin lukuvuoden 2005-2006 toimintaan. Lisäksi tarkastellaan vuosina 2016-2018 urheilulukioon hakeneiden ja valittujen opiskelijoiden tietoja.

Raportissa on tarkoitus kuvata:

- Urheilulukioiden opiskelijamäärät
- Urheilulukioiden toiminnan organisointi ja resurssit
- Urheilulukioiden yhteistyötahot
- Urheilulukioiden arvioita toiminnastaan ja tulevaisuuden näkymistä

Raportin laatimisessa hyödynnettiin kuutta eri aineistoa. Nämä aineistot esitetään taulukossa 1. Urheilulukiot vastasivat vuosina 2006, 2011 ja 2017 kyselyyn, jossa selvitettiin urheilulukiotoiminnan tunnuslukuja sekä kuvattiin urheilulukioiden toimintaa. Vuoden 2006 kyselyn aineistosta käytettävissä oli ainoastaan power point-esitys. Vuosien 2011 ja 2017 alkuperäiset kyselyaineistot olivat käytössä excel-muodossa. Vuosien 2006 ja 2011 kyselyt toteutettiin Olympiakomitean ja vuoden 2017 kysely Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen toimesta. Neljäs, viides ja kuudes aineisto muodostuvat syksyinä 2016, 2017 ja 2018 kerätyistä urheilulukioiden haku- ja valintatiedoista. Kyselyiden tuloksia ei joitakin yksittäisiä esityksiä lukuun ottamatta ole aikaisemmin raportoitu.

TAULUKKO 1. Selvityksen aineistot.

AINEISTO	AINEISTO	KERÄYSVUOSI	VASTANNEET URHEILULUKIOT
Urheilulukioiden toiminta-kysely, lv.2005-2006	power point-esitys	2006	12/13
Urheilulukioiden toiminta-kysely, lv. 2010-2011	excel-aineisto	2011	12/13
Urheilulukioiden toiminta-kysely, lv. 2015-2016	excel-aineisto	2017	13/13
Urheilulukioiden haku- ja valintatiedot	excel-aineisto	2016	13/13
Urheilulukioiden haku- ja valintatiedot	excel-aineisto	2017	13/13
Urheilulukioiden haku- ja valintatiedot	excel-aineisto	2018	15/15

URHEILULUKIOIDEN OPISKELIJAMÄÄRÄT JA HAKUTIEDOT

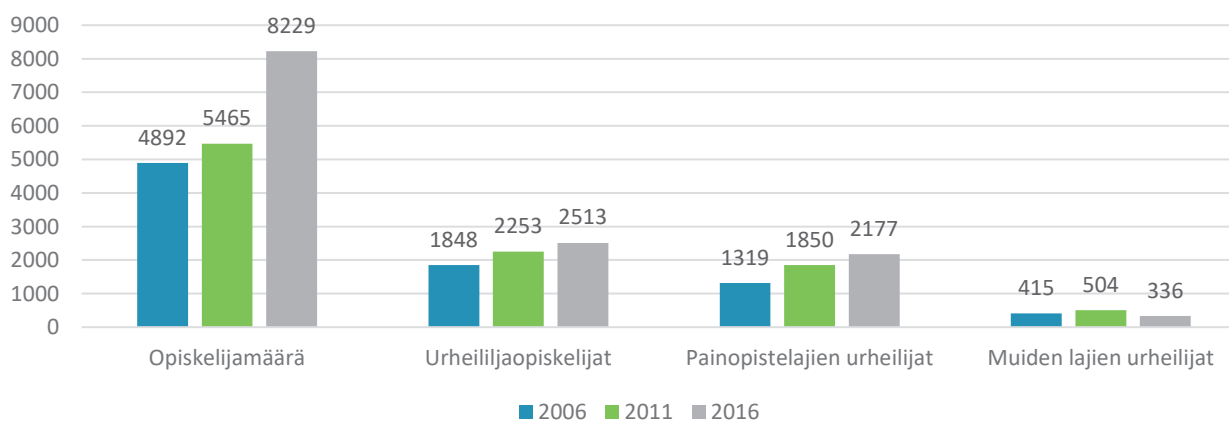
Vuonna 2016 lukiokoulutusta tarjoavia oppilaitoksia oli yhteensä 342. Määrä väheni vuosien 2006 ja 2016 välillä 72 oppilaitoksella. Samalla ajanjaksolla lukiolaisten määrä pienentyi 12 prosenttia. 2000-luvun ajan yli puolet opiskelijoista oli naisia. (Tilastokeskus 2016.) Tilastokeskuksen (2016) tietojen mukaan tutkintoon tähtäävässä lukiokoulutuksessa oli vuonna 2016 kaikkiaan 103 600 opiskelijaa, mikä oli 0,5% vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Valtion liikuntaneuvoston (2014) mukaan toisen asteen urheiluoppilaitoksissa opiskeli noin 3000 nuorta urheilijaa. Vuoden 2018 haku- ja valintatietojen perusteella toisen asteen urheiluoppilaitoksissa opinnot aloitti hieman alle 1000 nuorta urheilijaa, joista 751 urheilulukioissa.

Tässä luvussa tarkastellaan urheilulukioiden opiskelijamäärän kehitystä vuodesta 2006 vuoteen 2018. Tarkastelun kohteena olivat urheilulukioissa opiskelevien urheilijoiden määrä sekä urheilulukioiden sisäänpääsyaatimukset ja lajivalikoima. Vuosien 2006 ja 2011 tiedot kerättiin osana laajempaa urheilulukioiden toimintaa kartoittavaa kyselyä. Syksystä 2016 eteenpäin osa luvussa esitellyistä haku- ja valintatiedoista on kerätty vuosittain ja osa laajemmassa kyselyssä neljän vuoden välein. Kyselyyn vastasi 12 urheilulukiota vuosina 2006 ja 2011 ja 13 urheilulukiota vuonna 2017.

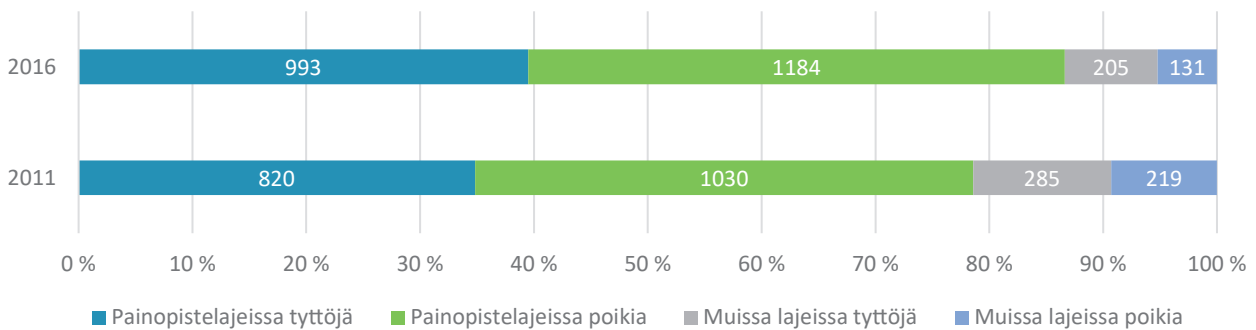
OPISKELIJAMÄÄRÄT URHEILULUKIOISSA

Urheilulukiossa opiskelevien urheilijaopiskelijoiden määrä kasvoi vertailuvuosien aikana. Kuviossa yksi tarkastellaan urheilulukioiden opiskelijamääriä vuosilta 2006-2016. Opiskelijamäärät urheilulukioissa kasvoivat selvästi, mikä johtunee osaltaan yleisestä lukiokoon suurenemisesta. Myös urheilijaopiskelijoiden määrä kasvoi, mutta prosentuaalinen osuus urheilulukioiden kokonaisopiskelijamäärästä pienentyi. Poikien osuus urheilulukiolaisista vähentyi vuoden 2006 58 prosentista vuoden 2016 52 prosenttiin. Poikien ja tyttöjen osuus urheilulukioissa oli siis lähes yhtä suuri (vrt. ammatilliset urheiluoppilaitokset, joissa tyttöjä oli vain noin 15% urheilijaopiskelijoista). Urheilulukioiden painopistelajeissa urheilevien opiskelijoiden määrä kasvoi, kun taas muissa lajeissa urheilevien määrä pienentyi. Painopistelajeja ja niiden määrää ei tämän raportin puitteissa selvitetty. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Urheilulukioiden opiskelijamäärät 2006, 2011 ja 2016.

Tyttöjen ja poikien osuus painopistelajien urheilijaopiskelijoista muuttui vain hieman vuosien 2011 ja 2016 välillä. Tyttöjen osuus painopistelajien urheilijoista kasvoi 44 prosentista 46 prosenttiin ja poikien osuus vastaavasti pieneni 56 prosentista 54 prosenttiin. (Kuvio 2.)

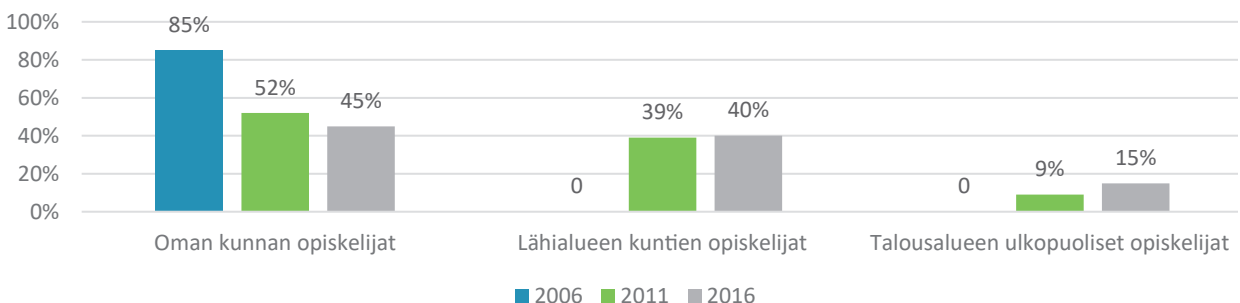

KUVIO 2. Urheilulukioiden opiskelijamäärät sukupuolen mukaan painopistelajeissa ja muissa lajeissa 2011 ja 2016.

Urheilijaopiskelijoiden määrän lisäksi selvitettiin urheilijaopiskelijoiden asuinpaikka. Urheilijaopiskelijoiden lukumäärä poikkesi kuviossa 1 esitetystä määrästä. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että urheilija sijoitettiin useampaan eri kategoriaan asuinpaikkaa merkittäessä. Seuraavassa kappaleessa esitetyt osuudet urheilijoiden asuinpaikoista on laskettu ko. kysymykseen vastattujen määrien perusteella.

Urheilulukioissa tapahtui selkeä muutos kotipaikkakunnan opiskelijoiden osuudessa kaikista opiskelijoista. Vuonna 2006 urheilulukioiden opiskelijoista noin 85 prosenttia oli kotipaikkakunnan urheilijoita, kun vuonna 2016 kotipaikkakunnan urheilijoiden osuus oli enää 45 prosenttia. Kotipaikkakunnan urheilijoiden osuus laski huomattavasti vuosien 2006 ja 2011 välillä, tämän jälkeen lasku oli maltillisempaa. Useimmissa urheilulukioissa kotipaikkakunnan urheilijoiden osuus vaihteli 50 % - 75 %:n välillä, mutta muutamassa urheilulukioissa kotipaikkakunnan urheilijoiden osuus oli vain noin 10 prosenttia.

Lähialueen kuntien ja talousalueen ulkopuolisten opiskelijoiden määriä ei ole tiedossa vuodelta 2006. Vuosien 2011 ja 2016 lähialueen kuntien opiskelijamäärät säilyivät muuttumattomina. Talousalueen, eli talouden kannalta kokonaisuuden muodostavan alueen, ulkopuolisten urheilijoiden osuus sen sijaan kasvoi hieman (Kuvio 3.)

KUVIO 3. Urheilulukioiden opiskelijamäärän jakautuminen asuinpaikan mukaan.

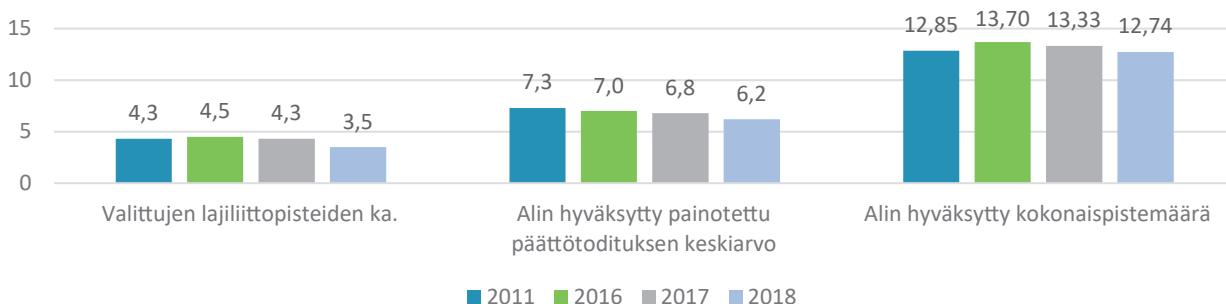
URHEILULUKIOIDEN HAKU JA OPISKELIJAVALINTA

Urheilulukiot toiminnalla tähdätään siihen, että urheilumenestyksen kannalta olisi mahdollista harjoitella riittävästi opintojen lomassa. (Savolainen & Härkönen 2014, 88.) Urheilulukioiden opiskelijoiksi tavoitellaan potentiaalisia urheilumenestyjiä ja urheilulukiot pyrkivät valintamenettelyissä huolehtimaan siitä, että parhaat urheilijat pääsisivät opiskelemaan urheilulukioihin.

Opiskelijat hakeutuivat oppilaitosten vastausten perusteella urheilulukioihin pääsääntöisesti siksi, että kyseisessä lukiossa oli sopivia painopistelajeja tai lukio teki tiivistä yhteistyötä valtakunnallisen tai alueellisen valmennuskeskuksen kanssa tietyissä lajeissa. Myös hyvät urheiluseurat tai opiskelukieli houkuttelivat urheilijoita tietyn kaupungin lukioihin.

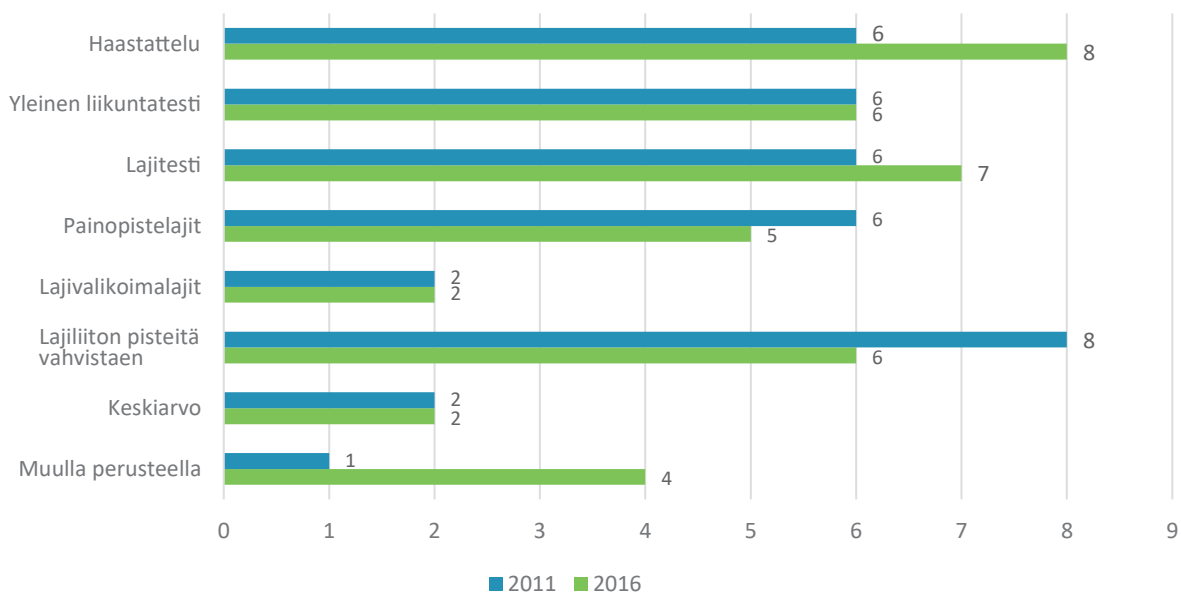
Urheilulukioihin haettiin normaalisti yhteishaun, kaikille lukiolaisille yhteisen hakuprosessin, kautta. Haun yhteydessä lajiliittojen tehtävänä oli pisteyttää kaikki urheilulukioon hakijat urheilullisen tason mukaan. Tämä pisteytys toimi pääasiallisena määrittelynä hakijan urheilullisille ansioille. Oppilaitokset saivat halutessaan järjestää omia pääsykokeitaan tai pyytää hakijoilta muita lisätietoja. Lukioihin haettaessa opiskelijalla oli mahdollisuus saada 10 pistettä koulumenestyksestä ja 10 pistettä urheilullisista ansioista. (Savolainen & Härkönen 2014, 88.; Olympiakomitea 2018b.)

Urheilulukioiden opiskelijavalinnassa hyödynnettiin yhteishaun koulupisteiden lisäksi lajiliittojen antamia arvioita urheilijan tasosta. Raportissa selvitettiin lajiliittopisteiden keskiarvo, alin hyväksytty painotettu (*lukuaineet + liikunnan arvosana*) päättötodistuksen keskiarvo sekä alin hyväksytty kokonaispistemäärä. Pistemäärissä ja päättötodistuksen keskiarvoissa ei tapahtunut suuria muutoksia vuosien 2011 ja 2018 välillä. (Kuvio 4.)

KUVIO 4. Urheilulukioon valittujen pistemääriä.

Parhaiden urheilijoiden sisäänpääsyyn voitiin yhteishaun ja lajiliittopisteiden lisäksi vaikuttaa urheilulukioiden antamalla koulupisteillä. Koulupisteiden antamisperusteet vaihtelivat lukioittain ja perustuivat useimmissa lukioissa eri osa-alueisiin. Ne urheilulukiot, joilla oli käytössä pakollinen tai vapaaehtoinen pääsykoe, antoivat koulupisteet pääosin pääsykokeen perusteella. (Kuvio 5).

KUVIO 5. Koulupisteitä antaneiden koulujen lukumäärä. (2011 N=12, 2016 N=13)

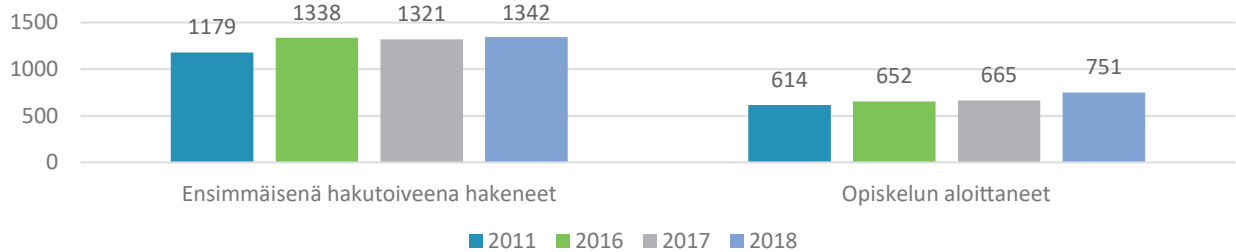
Osa urheilulukioista järjesti haun tueksi omia pääsykokeitaan, joko pakollisia tai vapaaehtoisia. Pakollisen pääsykokeen järjestäneiden urheilulukioiden määrä kasvoi vuodesta 2011 vuoteen 2016. Vuonna 2011 pakollisen pääsykokeen järjesti viisi (42 %) ja vapaaehtoisen pääsykokeen 3 (25 %) urheilulukiota. Urheilulukioista neljä (33 %) ei järjestänyt pääsykoetta vuonna 2011. Vastaavasti vuonna 2016 pakollisen pääsykokeen järjesti kahdeksan (62 %) ja vapaaehtoisen pääsykokeen kaksi (15 %) urheilulukiota. Vuonna 2016 pääsykoetta ei järjestänyt kolme (23 %) urheilulukiota. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Urheilulukioiden pääsykokeiden sisällöt. (2011 N=12, 2016 N=13)

URHEILULUKION PÄÄSYKOE		
	2011	2016
Ei pääsykoetta	33%	23%
Pääsykoe pakollinen	42%	62%
Pääsykoe vapaaehtoinen	25%	15%
PÄÄSYKOEEN SISÄLLÖT		
Haastattelu	50%	62%
Yleisliikuntatesti	58%	46%
Lajitesti	50%	46%
Muu osio	8%	23%

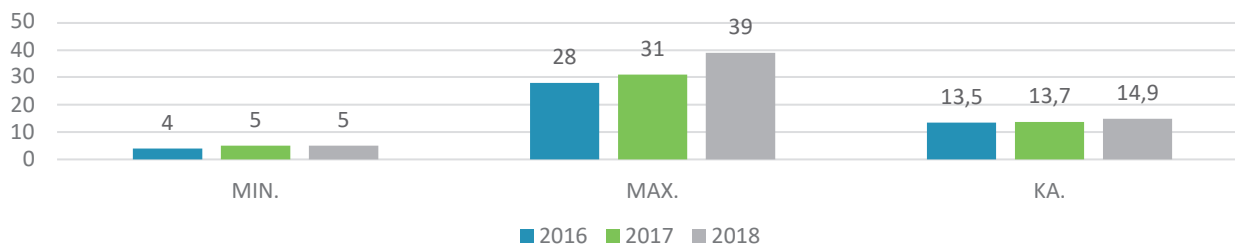
Urheilulukioiden järjestämien pääsykokeiden osa-alueita olivat haastattelu, yleisliikuntatesti, lajitesti sekä mahdollinen muu osio. Eri urheilulukiot hyödynsivät pääsykokeissaan vaihtelevasti eri osia. Vuonna 2011 neljällä (33%) urheilulukioilla oli pääsykokeissa kaikki edellä mainitut osiot. Vastaavasti vuonna 2016 kyseinen pääsykoesisältö oli kolmella (25%) urheilulukioilla. Vuonna 2011 yhdellä urheilulukioilla pääsykoe sisälsi vain haastattelun ja yhdellä liikuntatestin. Vuonna 2016 yhden lukion pääsykoe muodostui pelkästään yleisliikuntatestistä. (Taulukko 2.)

Viimeisimmät tiedot urheilulukioihin hakeneista ja valituista opiskelijoista kerättiin syksyllä 2018. Urheilulukioiden hakijamäärät kasvoivat vuodesta 2011 vuoteen 2018. Ensimmäisenä hakutoiveena hakeneiden määrä ei vuodesta 2017 vuoteen 2018 juuri kasvanut, vaikka lukioiden määrä lisääntyi kahdella. Ensimmäisenä hakutoiveena urheilulukioihin haki vuonna 2011 1179 opiskelijaa ja 1342 opiskelijaa vuonna 2018. Opintonsa urheilulukioissa aloitti 756 opiskelijaa (56% hakijoista) vuonna 2018 ja 614 opiskelijaa vuonna 2011 (52% hakijoista) (Kuvio 6.)

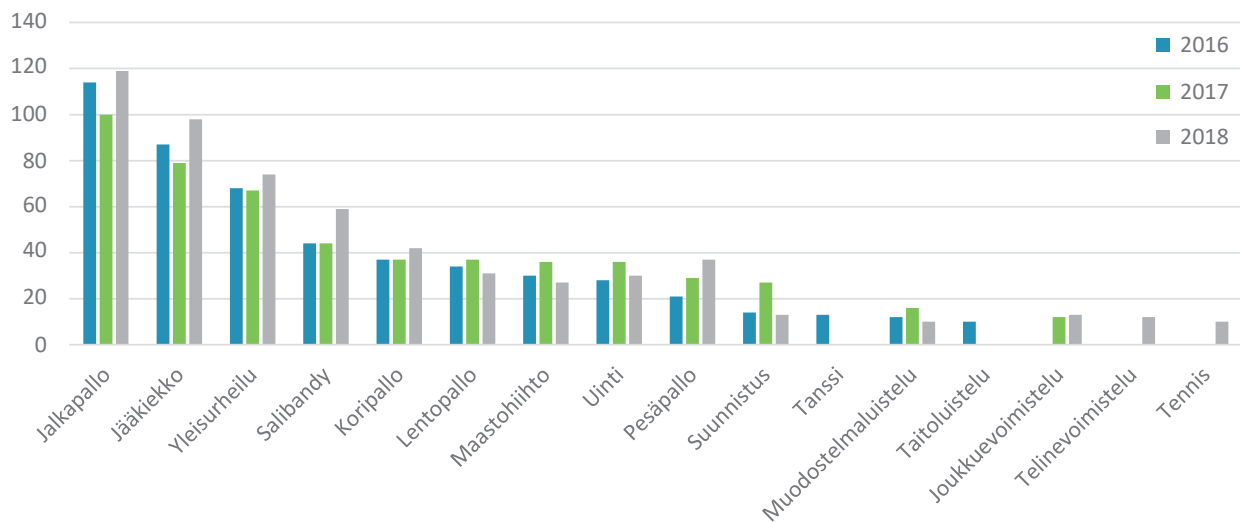
KUVIO 6. Urheilulukioiden hakijamäärät syksyllä 2011 ja 2018.

Urheilulukioissa aloittaneiden urheilijoiden yhteenlaskettu lajimäärä vaihteli vuosina 2016-2018 51-70 lajin välillä ja lajivalikoima urheilulukioittain 5-39 lajin välillä. Yhteenlaskettu lajimäärä kasvoi, mutta lajin määrässä ei keskiarvoilla mitattuna tapahtunut suuria muutoksia. (Kuvio 7.)

KUVIO 7. Urheilulukioiden lajimäärät.

Vuosina 2016-2018 lähes 80% urheilijoista tuli noin 10 eri lajista. Kaikkiaan kuudessatoista eri lajissa urheilulukiolaisia oli vuosina 2016-2018 vähintään kymmenen. (Kuvio 8.) Kaikki lajit ja niiden aloittaneiden opiskelijoiden määrät syksyltä 2016, 2017 ja 2018 on eritelty tarkemmin liitteessä 1.

KUVIO 8. Urheilulukioiden aloittaneiden urheilijoiden määrät lajeissa, joissa urheilijoita on kymmenen tai enemmän.

URHEILULUKIOIDEN TOIMINNAN RESURSSIT

Lukiokoulutuksen järjestäjälle eli yleisimmin kunnalle myönnettiin lukiokoulutukseen valtionosuutta laskennallisista perusteista, opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tuloa perusteella (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018). Vuonna 2016 keskimääräinen yksikköhinta oli noin 6000 € / opiskelija. Erityisen tehtävän urheilulukiot saivat lisäksi toimintaansa erillisrahoitusta, joka myönnettiin prosentuaalisena korotuksena yksikköhintaan. Prosentuaalisen korotuksen suuruus vaihteli 2,4 % -14,2 % välillä. Erityisen tehtävän resurssin suuruus koulutuksen järjestäjien välillä siis vaihteli rahoituksen laskentatavasta johtuen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015.) Erityisen tehtävän lisärahoituksen kokonaismäärää ei ole seurattu aikaisempina vuosina lainkaan, eikä tietoa urheilulukioille suunnatun erityisen resurssin kokonaismäärästä ollut saatavilla. Vuoden 2016 selvityksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön tilastoja yhdistelemällä saatiin suuntaa antavaksi arvioksi noin 1-3 miljoonaa euroa.

Opetushallitus uudisti erityisen koulutustehtävän luvat lokakuussa 2017 ja uudet luvat astuivat voimaan 1.8.2018. Lupa myönnettiin kaikkiaan 75 lukiolle, joista 15 oli urheilulukioita. Näistä kahdelle myönnettiin lisäksi valtakunnallinen kehittämistehtävä urheilun alueella. Erityisen koulutustehtävän resurssin kokonaishoidon oli vuonna 2013 noin 12,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 noin 11 miljoonaa euroa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015 ja 2017.)

Erityiseen koulutustehtävään liittyen myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti erityisen koulutustehtävän rahoituksen määräytyminen ja laskenta muuttuvat vuoden 2019 alussa. Muutoksen jälkeen ei enää koroteta koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa vaan rahoitus perustuu jatkossa lukiokoulutuksen järjestäjille myönnettävään lisärahoitukseen. (Opetushallitus 2018.)

Taulukossa 3 kuvataan oppilaitoksen erityisen tehtävän resurssin määrää ja resurssin käyttöä urheilulukioissa. Urheilulukioilta selvitettiin, kuinka monesta opiskelijasta ne saivat erityisen tehtävän resurssin vuosittain. Vuonna 2011 erityisen tehtävän resurssia myönnettiin keskimäärin 91,6 oppilaasta/urheilulukio (N=10) ja vuonna 2016 84,2 oppilaasta/urheilulukio (N=12). Lisäksi selvitettiin, kuinka moni oppilaitos sai kokonaan erityisen tehtävän resurssin käyttöönsä. Lukiokoulutuksen valtionosuudet, mukaan lukien erityisen tehtävän resurssi, maksettiin koulutuksen järjestäjälle, joka jakoi rahoituksen edelleen oppilaitoksille. Lopullinen päätösvalta erityisen tehtävän resurssiin jakamisesta oli koulutuksen järjestäjällä. Osa oppilaitoksista sai erityisen tehtävän resurssin käyttöönsä kokonaan, osa vain osittain. Kokonaan erityisen tehtävän resurssin käyttöönsä saavien oppilaitosten määrä lisääntyi hieman 2006 vuodesta 2016 vuoteen tultaessa.

TAULUKKO 3. Erityisen tehtävän resurssin käyttö urheilulukioissa. *Sotkamon lukion tiedot puuttuvat

	2006	2011*	2016
Erytisen tehtävän resurssi / opiskelijamäärä	1060	916	1010
Kuinka moni oppilaitos saa koko erityisen tehtävän resurssin käyttöönsä	8/12	8/12	10/13
Oppilaitos saa resurssin täysimääräisenä 4. vuoden urheilijaopiskelijasta	ei tietoa	4/11	4/11
Erytisen tehtävän resurssilla palkattujen valmentajien lukumäärä	ei tietoa	121	121

Rahoitukseen liittyen oppilaitoksia pyydettiin kuvailemaan erityisen tehtävän toteuttamisen kokonaisbudjettia. Näin olisi ollut mahdollista selvittää, kuinka paljon oppilaitokset käyttävät resursseja valmennukseen yli erityisen tehtävän resurssin. Kysymykseen vastattiin ilmoittamalla sekä euromääräisiä että kurssimäärästä kertovia tietoja, eikä tietojen vertailu ollut mahdollista. Jatkossa kysymystä tulee selkeyttää, jotta päästään selville oppilaitosten omasta panostuksesta.

Oppilaitoksen rehtorin rooli urheilulukioiden erityisen tehtävän toteuttamisessa oli keskeinen, kuten alla olevasta erään rehtorin vastauksesta voidaan päätellä.

”Luo puitteet ja pyrkii varmistamaan taloudelliset resurssit. Huolehtii, että opiskelu ja urheilu voidaan yhdistää.”

Rehtorin vastuulla oli urheilulukio toiminnan kokonaisuus, johon kuuluivat useimmat hallinnolliset tehtävät, toiminnan suunnan linjaaminen sekä resursseista huolehtiminen niin oman oppilaitoksen kuin koko urheilulukioverkoston osalta.

Käytännön toimenpiteinä rehtoreiden työssä mainittiin esimerkiksi valmennuksen koordinointi, kurssi- ja tarjottimien laatiminen eri lajit ja opiskelijat huomioiden, tulevien opiskelijoiden kartoittaminen, yhteistoiminta urheilulukion koordinaattorin ja opinto-ohjaajan kanssa ja urheiluakatemioiden johtoryhmässä toimiminen.

Urheilulukioiden ylläpitäjien (esim. kunnat) osallistuminen urheilulukioiden toimintaan oli monimuotoista. Pääsääntöisesti tuki oli taloudellista resursointia, joka mahdollisti urheilulukio toiminnan. Lisäksi ylläpitäjät tarjosivat asianmukaisia tiloja ja osallistuivat kehittämiseen sekä strategiseen suunnitteluun. Ylläpitäjät saattoivat myös hyödyntää oppilaitosta viestinnässään.

Urheilulukioiden erityistehtävää tukevaa toimintaa resursoivat oppilaitosten ylläpitäjien lisäksi urheiluakatemioiden, muut urheiluakatemiatoiminnassa mukana olevat oppilaitokset, lajiliitot, urheiluseurat, yhteistyökumppanit, Olympiakomitea ja Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kaikki em. tahot eivät osallistuneet jokaisen urheilulukion resursointiin vaan resursoijat vaihtelivat urheilulukioittain. Yhdessä urheilulukiossa ei ollut oppilaitoksen ylläpitäjän lisäksi muita resursoivia tahoja.

URHEILULUKIOIDEN VALMENTAJAT

Urheilulukioissa toimivien valmentajien määrää selvitettiin kyselyssä usealla kysymyksellä. Yksikään kysymyksistä ei antanut suoraa vastausta urheilulukioissa toimivien valmentajien kokonaismäärästä. Kysymyksillä selvitettiin tuntiopettajina toimivien valmentajien ja erityisen tehtävän resurssilla palkattujen valmentajien määrää. Lisäksi selvitettiin, kuinka monen päätoimisesti valmennustyötä tekevän palkkaukseen urheilulukiot osallistuivat ja kuinka monesta valmennuskurssista valmentajat saivat lukuvuoden aikana palkkaa sekä selvitettiin valmentajien koulutustaustaa, valmennuskokemuksen määrää ja suhdetta lajiliittoon.

Taulukossa kolme vertaillaan kyselyn eri kysymysten avulla saatuja tietoja valmentajien lukumäärästä. Tietojen perusteella voidaan kohtuullisen luotettavasti arvioida, että urheilulukioiden toiminnassa mukana olevien valmentajien määrä kasvoi tarkastelujakson aikana selkeästi. Kymmenessä vuodessa määrä lisääntyi noin 140 valmentajasta noin 220 valmentajaan. Valmentajamäärät kasvoivat aineistojen perus-

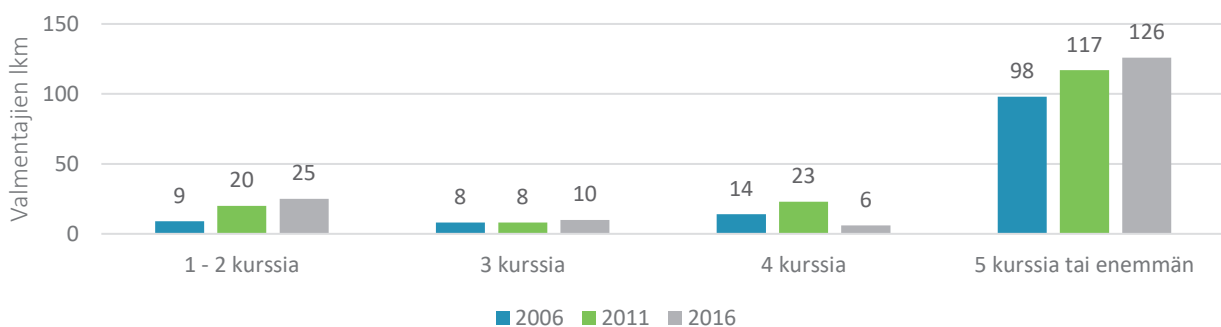
teella lähes 60 %. Kysely oli kuitenkin tältä osin selkeästi puutteellinen, mikä pitää huomioida valmentajien määrää arvioitaessa. Jatkossa tulee selvittää tarkemmin valmentajien kokonaismäärää sekä sitä, miten valmentajien palkkaus kokonaisuudessaan urheilulukioissa toteutetaan.

Naisten määrä tuntiopettajina toimivista valmentajista kasvoi kymmenessä vuodessa sekä lukumäärällisesti että prosentuaalisesti enemmän kuin miesten määrä. Naisten osuus tuntiopettajina toimivista valmentajista oli kuitenkin edelleen kohtuullisen pieni, 21 %. (Taulukko 4.) Valmentaminen ammattina -selvityksen (2016) mukaan naisvalmentajien osuus oli n. 30 % (Puska ym. 2016). Naisvalmentajien osuutta kaikista urheilulukioiden toiminnassa mukana olevista valmentajista ei tämän kyselyn perusteella tiedetä.

TAULUKKO 4. Urheilulukioiden valmentajamäärien vertailua useista kysymyksistä saatujen tietojen perusteella vuosina 2006, 2011, ja 2016 (*kysytty toiminnassa mukana olevien valmentajien määrä)

Valmentajamäärän laskuperuste		2006	2011	2016
Tuntiopettajana toimivat valmentajat	N	12	22	39
	M	134	137	146
	YHT.	146	160	184
Erityisen tehtävän resurssilla palkatut valmentajat		99	121	121
Päätoimisesti valmennustyötä tekevien palkkaukseen osallistuminen (valmentajien lkm)		55*	109	111
Kurssit, joista on maksettu palkkaa – kysymyksessä annettujen tietojen perusteella laskettu määrä		129	168	167
Valmentajakoulutuksen käyneet		vain %-tieto	145	227
Valmentajan kokemus - kysymyksessä annettujen tietojen perusteella laskettu määrä		vain %-tieto	183	227
Valmentajan asema lajiliitossa		136	176	222

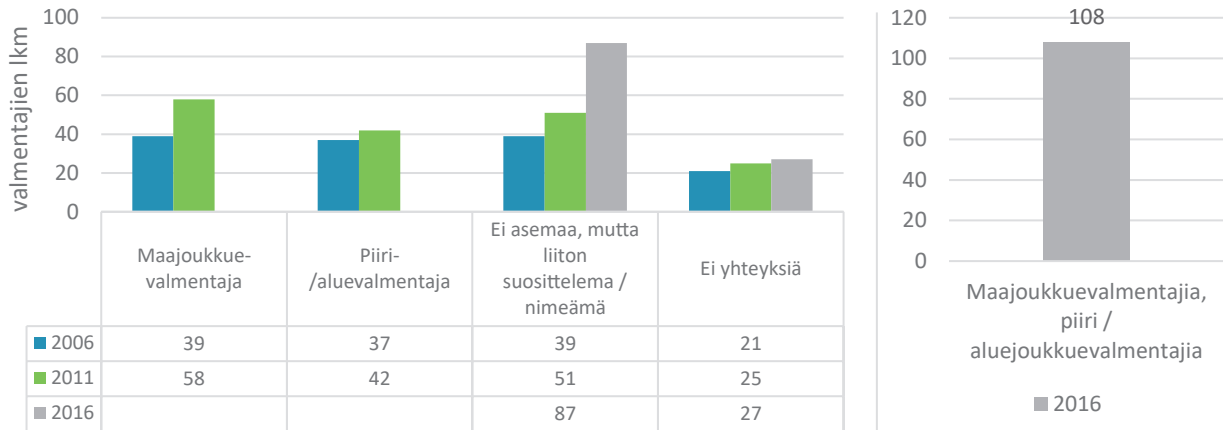
Urheilulukiot osallistuivat vuosina 2011 ja 2016 hieman yli sadan päätoimisen valmentajan palkkaukseen joko kokonaan tai osittain (Taulukko 4.) Tarkasteluvuosina valmennuskurssimäärät, joista valmentajille maksettiin palkkaa vaihtelivat. Vuonna 2006 urheilulukiot maksoivat valmennuskurssimäärän perusteella palkkaa 129 valmentajalle. Vuonna 2016 valmentamisesta maksettiin palkkaa lähes 170 valmentajalle. Suurimmalle osalle (yli 70%) valmentajista palkkaa maksettiin vähintään viidestä valmennuskurssista kaikkina tarkastelun kohteina vuosina. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Valmentajakohtaiset valmennuskurssimäärät.

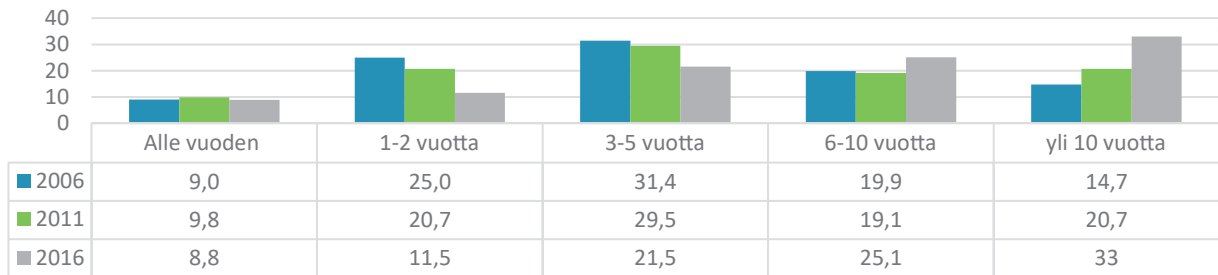
Urheilulukioiden valmentajat valittiin tehtäviinsä pääsääntöisesti oppilaitoksen päätöksellä, lajiliittojen toiveita kuunnellen. Muutamat oppilaitokset valitsivat valmentajat pelkästään koulun päätöksellä.

Urheilulukioita pyydettiin kertomaan myös valmentajien asemasta lajiliittojen organisaatioissa. Vuoden 2016 aineistossa oli kysymyksenasettelun johdosta virhe, jonka seurauksen maajoukkuevalmentajia ei pystytty erottamaan piiri- ja aluejoukkuevalmentajista. Ilman yhteyttä lajiliittoon olevien valmentajien osuus vähentyi hieman 10 vuodessa. (Kuvio 10.)

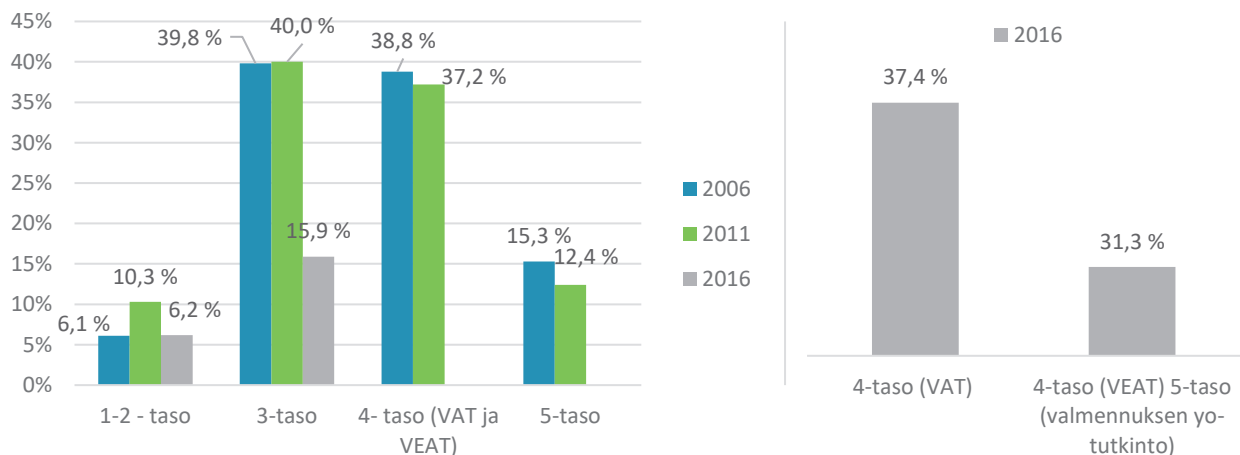

Kuvio 10. Urheilulukioiden valmentajien asema lajiliitoissa.

Valmentajakoulutuksen kautta tarkasteltuna voidaan urheilulukioiden valmentajien todeta olleen varsin kokeneita ja koulutautuneita. Yli kymmenen vuotta valmentaneiden osuus kasvoi vuodesta 2006 vuoteen 2016 18 prosenttiyksikköä. Tarkasteluvuodesta riippuen vähintään 4-tason koulutuksen käyneiden valmentajien osuus valmentajista on noin 50 – 60 %:ia. Valmentajien kokemusta tarkastellaan kuviossa 11 ja koulutusta kuviossa 12.

Kuvio 11. Urheilulukioiden valmentajien valmennuskokemus vuosina.

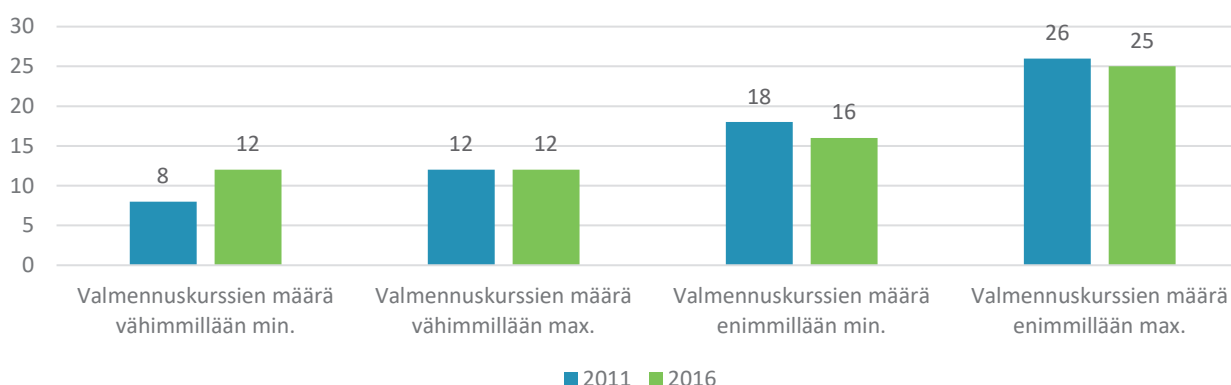

Kuvio 12. Urheilulukioiden valmentajien koulutustaso.

URHEILULUKIOIDEN TOIMINTA

KURSSIMÄÄRÄT

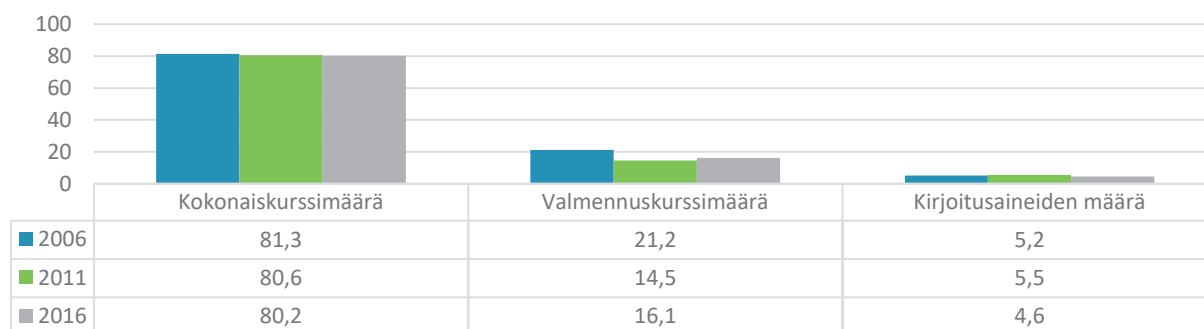
Urheilulukiolaisen opiskelu oli opiskeltavien kurssien osalta suurelta osin samankaltaista kuin muilla lukiolaisilla, opintoihin kuului niin pakollisia kuin valinnaisia opintoja. Urheilulukiolaisen opintoihin kuului osana pakollisia opintoja vähintään 12 valmennuskurssia. Oppilaitokset saivat vapaasti määrittää valmennuskurssien maksimimäärän. Yleisesti koulukohtaisena maksimimääränä pidettiin 18-20 kurssia. (Savolainen & Härkönen 2014, 87.) Alla olevasta kuviosta nähdään, että valmennuskurssien määrässä oli lukioittain varsin suurta vaihtelua. Vuonna 2011 kaikki lukiot eivät täyttäneet vaatimusta 12 pakollisesta kurssista. Vuosina 2011 ja 2016 valmennuskurssien määrä vaihteli enimmillään 16 ja 26 kurssin välillä. (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Valmennuskurssien määrä urheilulukioissa.

Valmennuskurssien lisäksi suurin osa oppilaitoksista järjesti myös muuta urheilijakoulutusta, jolla tuettiin urheilijoiden kehittymistä huippu-urheilijoina. Muuta urheilijakoulutusta järjestävistä oppilaitoksista useimmat järjestivät ainakin valmennusopintokursseja. Useammassa oppilaitoksessa oli tarjolla urheilu-psykologiaan tai psyykkiseen valmennukseen sekä liikuntahistoriaan ja urheiluravitsemukseen, kehonhuoltoon ja elämänhallintaan liittyviä kursseja.

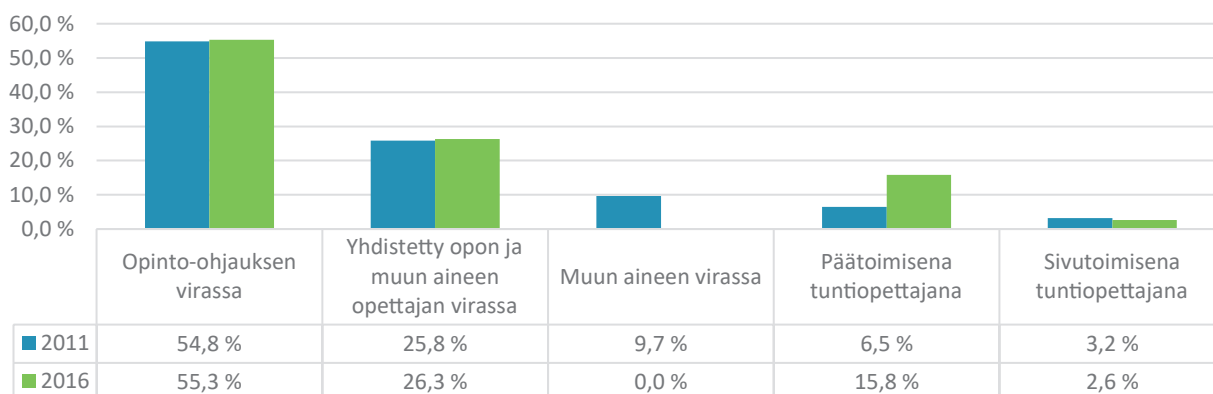
Urheilulukioista valmistuneiden opiskelijoiden kokonaiskurssimäärät pysyivät suunnilleen samana vuodesta 2006 vuoteen 2016 verrattuna. Valmennuskurssien osuus kokonaiskurssimäärästä sen sijaan laski selkeästi. Myös ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettujen aineiden määrän keskiarvo oli aineiston perusteella hieman laskussa. (Kuvio 14.)

Kuvio 14. Lukuvuosina 2005-2006, 2010-2011 ja 2015-2016 valmistuneiden urheilijoiden kurssimäärien ja kirjoitusaineiden määrien keskiarvot.

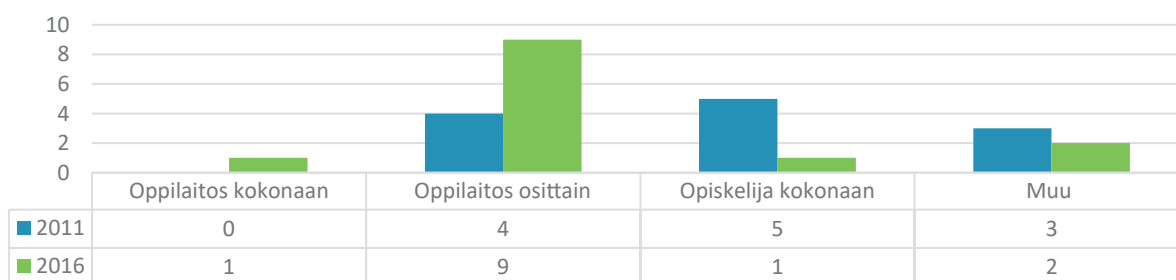
OPINTOJEN OHJAUS JA TUKI

Urheilulukioiden tehtävänä on auttaa urheilevia opiskelijoita opiskelun ja urheilun yhdistämisessä. Opinto-ohjaajien rooli oli nuorille urheilijoille tästä näkökulmasta tärkeä. Useimmiten oppilaitokset olivat resursoineet opintojen ohjaukseen normaalia enemmän (Savolainen & Härkönen 2014, 89.) Urheilulukioissa toimivien opinto-ohjaajien kokonaismäärä kasvoi hieman yli 20 % (29 henkilöstä 35 henkilöön) vuosien 2011 ja 2016 välisenä aikana. Opinto-ohjaajien kokonaismäärän keskiarvo oppilaitoksittain nousi 1,7:stä 2,7:ään vuodesta 2006 vuoteen 2016 tultaessa. Suurin osa opinto-ohjaajista toimi opinto-ohjauksen virassa. (Kuvio 15).

Kuvio 15. Opinto-ohjauksen henkilöstö urheilulukioissa.

Urheilulukioiden opiskelijoiden opintosuunnitelmat laadittiin sekä vuonna 2011 että 2016 pääsääntöisesti koko lukioajalle kerralla. Ensimmäisen vuoden opintosuunnitelma tehtiin vuonna 2011 yleisimmin kokonaan opiskelijan toimesta ja lähes yhtä yleisesti osittain oppilaitoksen toimesta. Vuoteen 2016 mennessä tapahtui selkeä muutos ja oppilaitoksen vastuu opintosuunnitelman laatimisessa kasvoi. Tämän myötä yhteistyö opiskelijan ja oppilaitoksen välillä oletettavasti myös lisääntyi. (Kuvio 16.)

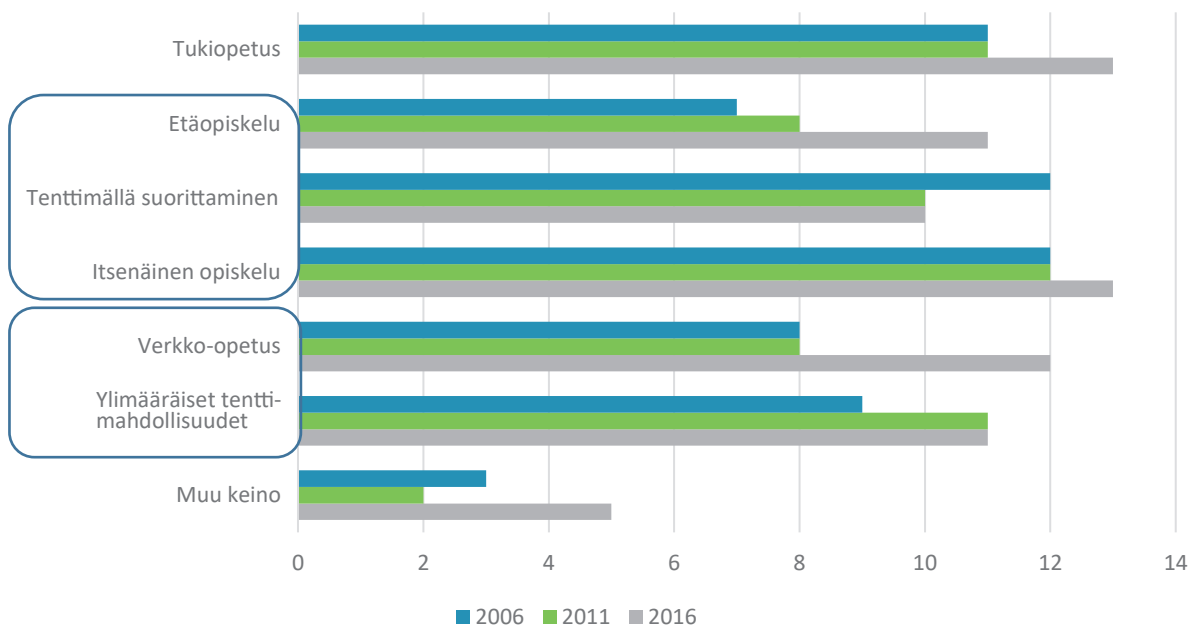

Kuvio 16. Ensimmäisen vuoden opintosuunnitelmien laatimisvastuun jakautuminen urheilulukioissa. (2011 N=12, 2016 N=13)

Opintosuunnitelman laatimisessa käytetyt keinot vaihtelivat oppilaitoksittain. Tässä käsitellään yleisellä tasolla olemassa olevia keinoja, erittelemättä sitä, kuinka monessa lukiossa ko. keinot olivat käytössä. Opintosuunnitelmia voitiin tehdä alustavasti jo kesällä ennen opintojen alkua. Opintojen alettua ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoilla saattoi esimerkiksi olla opinto-ohjauksen kurssi, jolla suunniteltiin tulevia opintoja. Tehdyt opintosuunnitelmat tarkastettiin pääsääntöisesti vuosittain. Opintojen suunnittelun tueksi urheilijoista voitiin muodostaa oma ryhmänohjausryhmä, jokaiselle urheilijalle voitiin määrätä henkilökohtainen opinto-ohjaaja ja lisäksi saatettiin toteuttaa vuosittain henkilökohtaisia haastatteluja. Opintosuunnitelmien teossa oli aktiivisesti mukana opiskelijan ja opinto-ohjaajan lisäksi myös opiskelijan huoltajat, valmentajat ja ryhmänohjaajat.

Opintojen ja urheilu-uran seuranta toteutettiin valmentajien ja opinto-ohjaajien sekä ryhmänohjaajien yhteistyöllä. Osassa urheilulukioita opinto-ohjaajat ja valmentajat tapasivat jopa viikoittain. Pääsääntöisesti yhteistyö oli säännöllistä, mutta ei kuitenkaan aivan viikoittaista. Yhteistyö painottui opintojen seurantaan urheilu-uran seurannan sijasta. Vastuunjako oli selkeä, koulun väki keskittyy opintojen seurantaan ja valmentaja urheilu-uraan. Tärkeänä osa-alueena yhteistyössä oli opinto-ohjelman päivittäminen kisojen, leirien ja ottelujen vuoksi.

Urheilijoiden kaksoisuran tukemiseksi oli kaikissa urheilulukioissa tarjolla lukuisia erityisjärjestelyjä (Kuvio 17). Ratkaisut voidaan jakaa tukiopekukseen, itseopiskeluun, joustavuuteen ja muihin keinoihin. Opintojen erityisjärjestelyihin liittyivät oleellisesti erilaiset tieto- ja viestintätekniset ratkaisut opiskelujen mahdollistamiseksi erityisesti leirien ja kisamatkojen aikana. Urheileville opiskelijoille oli tarjolla erilaisia sähköisiä oppimisympäristöjä, kuten Moodle, Fronter ja Googlen classroom. Urheilulukioissa hyödynnettiin verkkokursseja, sähköisiä kokeita sekä sosiaalista mediaa (mm. Whatsapp, Facebook, Skype).

Kuvio 17. Tarjolla olevat opintojen erityisjärjestelyt urheilulukioissa. (2006 ja 2011 N=12, 2016 N=13)

Urheilulukiolaisenkaan opinnot eivät aina edenneet suunnitellusti. Vuoden 2011 kyselyn tulosten mukaan useammassa lukiossa yksi usein käytetyistä apukeinoista tällaisessa tilanteessa oli valmennuksen rajoittaminen muiden keinojen lisäksi. Vuonna 2016 valmennuksen rajoittaminen mainittiin enää yhden lukion vastauksissa. Opinnoissa ilmenevissä hankaluuksissa opiskelijaa autettiin monin eri tavoin. Vuonna 2016 yleisin käytetty keino oli tukiopeus. Lisäksi tarjolla oli opinto-ohjaajan palveluita, esimerkiksi mahdollisuus opinto-ohjelman muutoksiin. Ylipäätään urheilijan, valmentajan ja koulun henkilökunnan yhteistyöllä pyrittiin ratkaisemaan opinnoissa esiintyviä ongelmia.

Urheilulukiolaisista huolehdittiin opintojen aikana monin tavoin varsinaisten opintoihin liittyvien tukitoimien ja järjestelyjen lisäksi. Tarjolla olevia palveluita olivat esimerkiksi maksuton tai edullinen liikuntapaikkojen käyttö, fysioterapia ja muut kehonhuoltoon ja vammojen ehkäisyyn liittyvät palvelut, testauspalvelut ja kuljetukset. Lisäksi tarjolla oli esimerkiksi asuntolaohjausta, life-coachingia ja liikuntapapin palveluja. Urheilulukiot ottivat vastuusta urheilijaopiskelijoiden elämästä yhä isompana kokonaisuutena.

Yksi osa huolenpitoa oli ruokailupalveluiden järjestäminen normaalin kouluruoan lisäksi. Sekä vuosina 2011 että 2016 hieman yli puolet urheilulukioista tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden maksulliseen aamupalaan ja välipalaan. Muutamassa urheilulukiossa oli mahdollisuus maksuttomaan aamupalaan ja välipalaan. Lisäksi noin puolet urheilulukioista tarjosi myös muita ruokailupalveluita, mikä tarkoitti yleisimmin maksullista päivällistä. Ruokailupalveluiden lisäksi noin kolme neljäsosaa urheilulukioista auttoi ulkopaikkakuntalaisten opiskelijoiden asumisjärjestelyissä. Käytännössä tämä tarkoitti esimerkiksi lukion omaa asuntolaa tai yhteistyötä paikallisten opiskelija-asuntosäätiöiden tai kuntien asuntolayhtiöiden kanssa. Tarvittaessa oppilaitos auttoi asunnon löytämisessä vapailta markkinoilta.

Opiskelijat huolehtivat itse kuljetuksista harjoituksiin noin 50 %:ssa urheilulukioita. Muutamissa lukioissa opiskelijat hoitivat kuljetukset osittain ja muutamassa lukiossa käytössä oli joku muu järjestely. Urheilulukioiden etäisyydet painopistelajien harjoittelupaikoista vaihtelivat 0,5 kilometristä 30 kilometriin. Viidessä urheilulukiossa etäisyys oli maksimissaan 3 kilometriä, kahdessa alle 10 kilometriä ja kolmessa urheilulukiossa etäisyys oli pisimmällään yli 10 kilometriä. Muutamista pidemmistä painopistelajien etäisyyksistä huolimatta, etäisyydet harjoittelupaikkoihin olivat pääosin lyhyitä, noin muutaman kilometrin mittaisia. Urheilulukioilla oli paljon harjoituspaikkoja, jotka sijaittivat aivan lukioiden välittömässä läheisyydessä ja mahdollistivat osaltaan opintojen ja urheilun sujuvaa yhdistämistä. Tarkemmin oppilaitosten etäisyydet harjoituspaikoista luetellaan liitteessä 3.

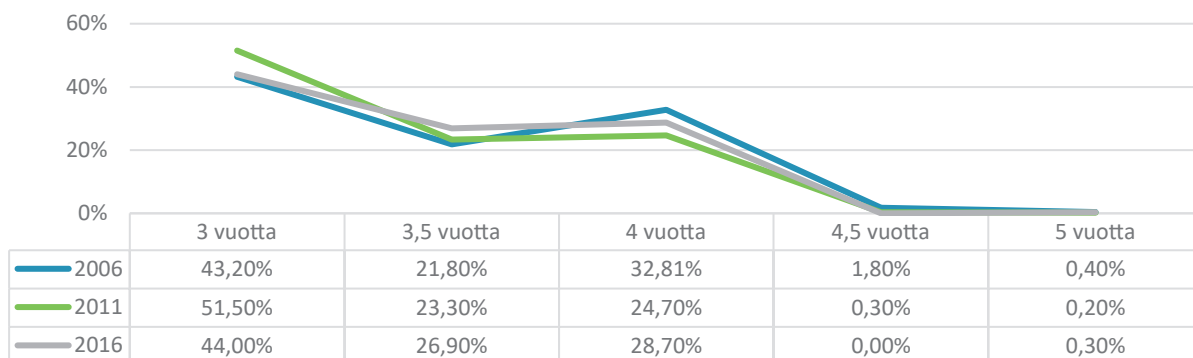
Osansa opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtimiseen toi myös opiskelijahuoltohenkilöstö. Opiskelijahuoltoryhmään kuuluivat esimerkiksi kouluterveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, erityisopettaja, ja fysioterapeutti. Opiskelijahuoltoryhmä kokoontui säännöllisesti, esimerkiksi vähintään kerran jaksossa. Lisäksi opiskelijoilla oli mahdollisuus yksilölliseen tukeen ja ohjaukseen. Opiskelijahuoltohenkilöstöä tehtiin opiskelijoille tutuksi esittäytymisten ja oppituntien pidon kautta. Näin toimien kynnyks ottaa yhteyttä opiskelijahuoltohenkilöstöön todennäköisesti madaltui.

Urheilulukioiden opiskelijoilla oli pääsääntöisesti käytössään normaalit opiskeluterveydenhuollon palvelut. Urheilulukioilla oli myös sopimuksia yksityisen terveyspalvelujen tuottajien kanssa. Urheiluakatemioiden kautta tulevat terveyspalvelut näyttivät urheilulukioiden vastausten perusteella lisääntyneen vuodesta 2016. Lisäksi tarjolla oli esimerkiksi mahdollisuus erikoislääkärin vastaanotolle nopeammalla aikataululla, fysioterapiaa ja psyykkistä apua tarpeen mukaan. Parhaille urheilijoille oli joissakin lukioissa räätälöitynä kattavampia palvelukokonaisuuksia.

VALMISTUMINEN JA OPISKELUAIKA

Urheilulukioista valmistuneiden opiskelijoiden määrä kasvoi 43,4 % vuosien 2006 ja 2016 välisenä aikana. Lukuvuonna 2005-2006 urheilulukioista valmistui 500 opiskelijaa, lukuvuonna 2010-2011 yhteensä 579 opiskelijaa ja 717 opiskelijaa lukuvuonna 2015-2016. Tilastokeskuksen viimeisin tilasto lukiokoulutuksen valmistumisajoista oli vuodelta 2015. Tilastokeskuksen (2015a) mukaan 80,5 % lukiolaisista suoritti lukion vähintään 3,5 vuodessa. Urheilulukiolaisten kohdalla vähintään 3,5 vuodessa valmistuneiden osuus oli 2010-luvulla 71 – 74 %.

Kolmessa vuodessa valmistuneiden urheilulukiolaisten määrä vaihteli 43 % -55 %:n välillä. 3,5-4 vuotta opiskelleiden määrä väheni vuodesta 2006 vuoteen 2011, mutta oli vuoteen 2016 tultaessa selkeässä kasvussa. Kaikkina tarkastelun kohteena olleina vuosina mukana oli yksittäisiä opiskelijoita, jotka opiskelivat yli neljä vuotta. (Kuvio 18.)

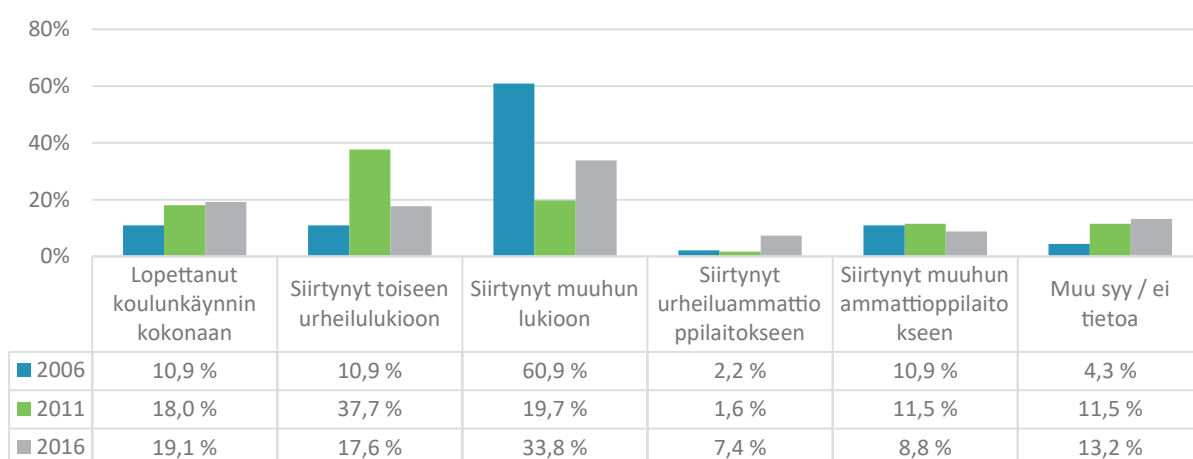

Kuvio 18. Valmistuneiden urheilijoiden opiskelu-aika. (Vuoden 2016 tuloksissa yhden lukion osalta valmistuneita (n=30) ei eritelty opiskeluajan mukaan.)

Opiskelu-aikoja tarkasteltaessa on hyvä miettiä, miten valmistumisaikoihin suhtaudutaan. Tavoitellaanko urheilulukioalaisten kohdalla mahdollisimman nopeaa valmistumista? Vai onko tärkeämpää, että opiskelija voi hyödyntää urheilulukion tarjoamat mahdollisuudet joustavissa opintoajoissa? Tämä voisi edesauttaa nuorta hallitsemaan paremmin opiskelun ja urheilun yhteensovittamisessa ja edesauttaa kuormituksen hallintaa.

KOULUN VAIHTAMINEN JA KESKEYTTÄMINEN

Urheilulukiossa opiskelunsa keskeytti vuonna 2006 46, vuonna 2011 63 ja vuonna 2016 68 opiskelijaa. Vuosina 2006 ja 2016 opiskelunsa keskeyttäneet siirtyivät yleisimmin muuhun, tavalliseen, lukioon. Sen sijaan vuonna 2011 siirtyminen tapahtui yleisimmin toiseen urheilulukioon. Kokonaan koulunkäynnin lopettaneiden opiskelijoiden osuus lähes tuplaantui vuodesta 2006 vuoteen 2016. (Kuvio 19.) Urheilulukioissa koulunkäynnin lopettaneiden osuus oli hieman pienempi kuin yleisesti nuorille suunnatussa lukiokoulutuksessa. Kokonaan lopettaneiden määrä oli urheilulukioissa tarkasteluvuosina n. 2,5 %. Tilastokeskuksen (2015b) mukaan nuorille suunnatun lukiokoulutuksen oli keskeyttänyt 4,1 % lukuvuonna 2005-2006, 4,0 % lukuvuonna 2010-2011 ja 3,0 % lukuvuonna 2015-2016 (Tilastokeskus 2018).

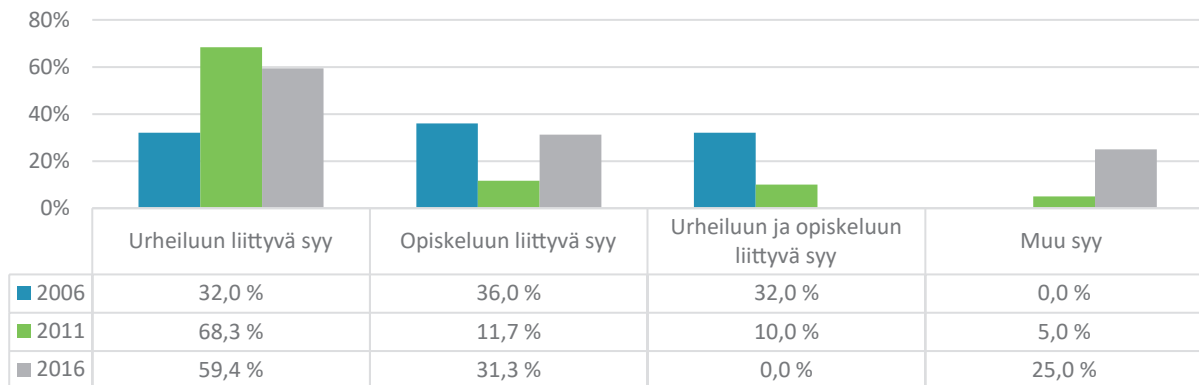

Kuvio 19. Urheilulukiossa opiskelun keskeyttäneiden opiskelijoiden osuudet lukuvuosina 2005-2006, 2010-2011 ja 2015-2016.

Lukion lopettaneiden opiskelijoiden lisäksi kyselyissä seurattiin valmennuksen keskeyttäneiden opiskelijoiden määrää. Tällä tarkoitetaan niitä opiskelijoita, jotka eivät varsinaisesti lopettaneet opiskelua omassa lukiossaan, mutta eivät olleet enää mukana urheilulinjan opinnoissa. Valmennuksen keskeyttäneiden

määrä oli vuosina 2006 ja 2016 samansuuruinen, keskeyttäneitä oli näinä vuosina 25 ja 32 oppilasta. Vuonna 2011 keskeyttäneitä opiskelijoita oli selkeästi enemmän, 60 opiskelijaa.

Kun tarkasteltiin keskeyttämiseen liittyviä syitä, havaittiin että vuonna 2006 keskeyttämisen syy liittyi lähes yhtä usein a) opiskeluun, b) urheiluun tai c) opiskeluun ja urheiluun. Vuosina 2011 ja 2016 selkeästi yleisin keskeyttämisen syy sen sijaan liittyi urheiluun. Lisäksi vuonna 2016 muu syy -vaihtoehdon osuus keskeyttäneiden määrästä lisääntyi selkeästi. Kyselyn perusteella ei saatu tarkempaa tietoa siitä, mitä nämä muut syyt keskeyttämisen taustalla olivat. (Kuvio 20.)

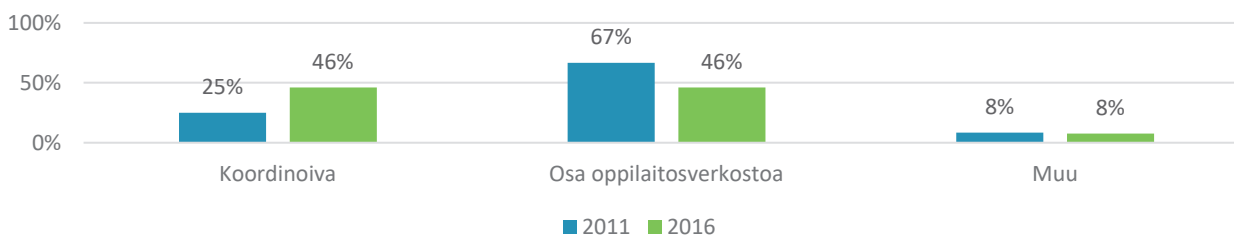

Kuvio 20. Urheilulinjan keskeyttäneet opiskelijat lukuvuosina 2005-2006, 2010-2011 ja 2015-2016.

YHTEISTYÖTAHOT

Urheilulukiot ovat olleet merkittäviä toimijoita opintojen ja urheilun yhdistämisessä jo 30 vuoden ajan. 2000-luvun alussa käynnistynyt urheiluakatemiatoiminta rakentui urheilulukio toiminnan ympärille, ja edisti opiskelun ja urheilun yhdistämistä myös muilla koulutusasteilla. Useissa urheiluakatemiakouppungeissa urheilulukion opiskelijat muodostivat merkittävän osan akatemian jäsenurheilijoista. Lisäksi useamman urheilulukion rehtori kuului urheiluakatemian hallitukseen. Osa urheilulukioista oli myös aikanaan ollut mukana perustamassa paikallista urheiluakatemiaa. Kaiken kaikkiaan urheilulukiot ja urheiluakatemit toimivat tiiviissä yhteistyössä erityisesti valmennuksen järjestämisessä urheilulukion ja akatemian urheilijoille.

Urheilulukiot resursoivat osaltaan akatemioiden toimintaa ja olivat mukana niin hallinnollisena toimijana kuin käytännön harjoitustoiminnan järjestäjinä. Roolin painotuksessa tapahtui vuosien 2011 ja 2016 joi-takin muutoksia ja urheilulukioiden rooli toiminnan koordinoimisessa kasvoi. Vuonna 2016 urheilulukiois-ta kuudella oli urheiluakatemiatoiminnassa koordinoiva rooli, kun vuonna 2011 koordinoivassa roolissa toimivia urheilulukioita oli vain kolme. (Kuvio 21.)

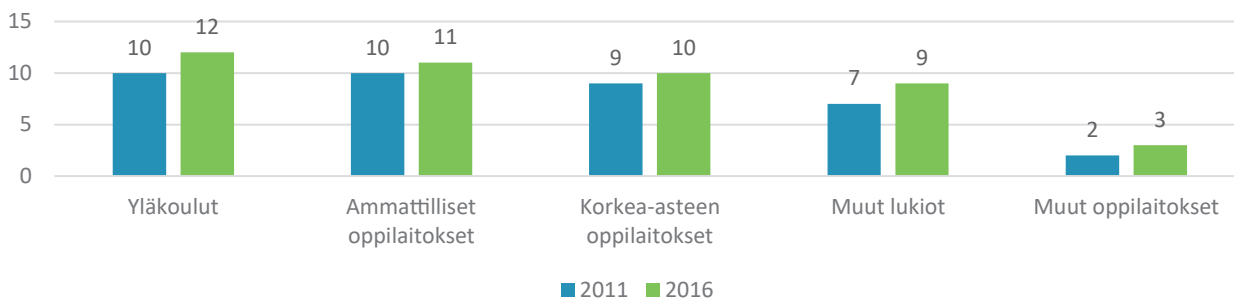

Kuvio 21. Urheilulukioiden rooli akatemiatoiminnassa.

Urheilulukioiden ja akatemioiden välinen yhteistyö tiivistyi 2010-luvulla, mikä osaltaan kasvatti urheilulukioiden saamaa lisäresurssia urheiluakatemiatoimintaan osallistumiseksi. Lisäresurssia saaneiden urheilulukioiden määrä kasvoi kahdesta urheilulukioista kuuteen vuosien 2011 ja 2016 välisenä aikana. Lisäresurssia saatiin eri tahoilta, mm. kaupungeilta ja kunnilta, paikalliselta urheiluakatemialta sekä Olympiakomitealta ja Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Lisäresurssi kohdistettiin esimerkiksi koordinointiin ja valmennuksen kuluihin.

Tulevaisuudessa urheilulukiot haluavat olla edelleen vahvasti mukana kehittämässä urheiluakatemiatoimintaa. Kehittämisen ja yhteistyön suunnitelmissa huomioitiin jäsenyys urheiluakatemian johtoryhmässä, toiminnan ja olosuhteiden keskittäminen sekä yläkouluverkoston kasvun aikaansaamat mahdolliset muutokset urheilulukioihin pyrkivien opiskelijoiden määrässä. Ylipäätään urheilijan polun vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet yläkouluvaiheesta alkaen nähtiin osana myös urheilulukioiden työtä.

Urheiluakatemioiden lisäksi suurin osa urheilulukioista teki säännöllistä yhteistyötä yläkoulujen, ammatillisten urheiluoppilaitosten, korkea-asteen oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa. Muiden oppilaitosten kanssa säännöllistä yhteistyötä oli muutamalla urheilulukioilla. (Kuvio 22.)

Kuvio 22. Urheilulukioiden yhteistyöoppilaitokset. (2011 N=12, 2016 N=13)

Yhteistyö toisen asteen ammatillisen urheiluopetuksen kanssa tarkoitti käytännössä yhteistä toiminnan resursointia, kuten valmentajien palkkausta, yhteisiä aamuharjoituksia, valmennusryhmiä ja opettajia. Lisäksi opiskelijat suorittivat kaksoistutkintoja ja pystyivät tarpeen vaatiessa siirtymään oppilaitoksesta toiseen. Monessa tapauksessa urheiluakatemian alla tapahtuva toiminta yhdisti eri oppilaitokset luontevasti toisiinsa.

Lajiliittojen kanssa tehtävä yhteistyö niin painopistelajeissa kuin muissa lajeissa vaihteli sekä lajiliiton että urheilulukion perusteella. Merkittävintä osaa yhteistyöstä näyttelivät lajiliittojen kanssa yhteistyössä toteutetut valmentajien palkkaukset, mikä tarkoitti joko yhteistyössä tehtyjä valmentajavalintoja tai valmennuksen resursointia. Lisäksi yhteistyö käsitti mm. urheilijoiden koulunkäynnin erityisjärjestelyt maa-joukkue toiminnan ajaksi, yhteistä toiminnan suunnittelua ja yhteistyötä urheilulukioitaisten valinnassa.

Urheilulukioiden yhteistyö urheiluseurojen kanssa painopistelajeissa keskittyi valmennustoimintaan ja erityisesti valmentajien yhteispalkkauksiin. Laajempaa yhteistyötä mainittiin myös yhteisten sisältöjen rakentaminen ja toteuttaminen valmennustoiminnassa. Seuroilla ja urheilulukioilla oli lisäksi osittain yhteisiä harjoitusvälineitä. Muiden kuin painopistelajien seurojen kanssa tehtävänä yhteistyönä mainittiin valmentajaverkosto ja ylipäätään aktiivinen yhteistyö paikallisten seurojen kanssa. Yhteistyön tapa ei vastausten perusteella juuri poikkea painopistelajeissa tehtävästä yhteistyöstä. Urheilulukioita pyydettiin kyselyssä vielä nimeämään tahot, jotka olivat kiinteästi mukana oppilaitoksen yhteistyöverkostossa sekä paikallisesti, maakunnallisesti että valtakunnallisesti. Yhteistyötahot luetellaan liitteessä 4.

URHEILULUKIOIDEN ARVIOITA TOIMINNASTAAN

Urheilulukioita pyydettiin lukuvuotta koskevassa 2015-2016 kyselyssä esittämään arvio erityisen tehtävän toteuttamisen onnistumisesta suhteessa odotuksiin. Arvioiden toivottiin kohdentuvan opiskelijavalintaan, valmennukseen, opintojen ohjaukseen, opintojärjestelyihin ja yhteydenpitoon eri tahojen kanssa. Kaikki urheilulukiot kokivat onnistuneensa toiminnassaan vähintään hyvin, muutamat jopa erinomaisesti. Jatkuvan kehittämisen tarve ja toiminnan haasteet kuitenkin tiedostettiin.

Urheilulukiot kokivat onnistuneensa hyvin opintojen ja urheilun yhdistämistä tukevassa toiminnassa. Opiskelijavalinnat onnistuivat ja opiskelijat menestyivät pääosin hyvin sekä koulussa että urheilussa. Myös valmennukseen liittyneet seikat mainittiin onnistumisista puhuttaessa. Valmentajat olivat sitoutuneita, kokeneita ja ammattitaitoisia. Urheilulukiot pitivät toimintaansa alueellisesti, osassa lukioista myös valtakunnallisesti, merkittävänä. Urheilulukiota pidettiin vastausten perusteella paikallisena ja alueellisena imago- ja vetovoimatekijänä, sillä urheilulukioihin hakeutui urheilijoilta laajalta alueelta.

Suurimpana yksittäisenä haasteena urheilulukiot mainitsivat erityisen tehtävän resurssien riittävyden tulevaisuudessa. Kyselyn toteutushetkellä pohdittavaa riitti myös urheilulukiolupien osalta. Tilanne ratkesi syksyllä 2017 niin, että kaikki vanhat urheilulukiot säilyttivät lupansa ja lisäksi kahdelle lukiolle myönnettiin uutena toimijana urheilulukiolupa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017) ja vuoden 2019 alusta muuttuvat myös erityisen koulutustehtävän rahoituksen määräytyminen ja laskenta (Opetushallitus 2018). Muina lukiokohtaisina haasteina esiin tuotiin urheilulukion, asumismahdollisuuksien ja suorituspaikkojen etäisyydet, harjoituspaikkojen kunto ja kunnossapito sekä opiskelijoiden jaksaminen niin opinnoissa kuin urheilussa. Haasteena olivat myös toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen, jotta toiminta pysyisi laadukkaana myös tulevaisuudessa.

Urheilulukioilla oli monenlaisia pitkän ja lyhyen tähtäimen suunnitelmia. Pitkän tähtäimen suunnitelmissa urheilulukioiden roolin ja toiminnan selkeyttämistä haettiin niin erityisen kehittämistehtävän avulla kuin toiminnan laatua terävöittämällä. Osassa lukioista tähdättiin kaupunkivalmennuskeskusmaiseen toimintaan, jossa yhteistyö eri toimijoiden kesken olisi vielä nykyistäkin tiiviimpää ja tukipalveluverkosto entisestään monipuolistunut. Lisäksi haettiin olosuhteiden parantamista niin urheilun kuin asumisen näkökulmasta, valmennuksen kehittämistä, entistä selkeämpää panostusta painopistelajeihin ja ylipäätään toiminnan selkeyttämistä sekä kehitystarpeiden priorisoimista. Pitkän tähtäimen suunnitelmissa huomioitiin myös yläkoulu- ja laisten kasvava osuus urheiluakatemiatoiminnassa tuettaessa urheilijaa pitkäjänteisesti niin opiskelijan kuin urheilijan polulla. Useamman urheilulukion yhteydessä toimii yläkoulu, joten urheilijan polun yhtenäistämisen peruskoulusta lukioon siirryttäessä olisi mahdollista.

Lyhyemmän tähtäimen suunnitelmat kuluvalle ja tulevalle vuodelle vaihtelivat paljon urheilulukioittain. Kaksi useimmin mainittua teemaa olivat valmennuksen kehittämiseen liittyvät toimet sekä urheiluyläkoulutyön kiinnittäminen urheilulukion toimintaan. Valmennukseen liittyvinä asioina mainittiin mm. valmennuksen apukeinojen kehittäminen, painopistelajien valmennuksen kehittäminen, valmennuskoulutusten sisältöjen uudistaminen ja valmennuksen lajivaatimusten parempi huomioiminen. Urheiluyläkoulutyön osalta oli käytännössä kyse toimivan urheilijan polun luomisesta ja joidenkin palveluiden tarjoamisesta myös yläkoululaisille. Muita esiin nostettuja asioita olivat esimerkiksi urheilijan arjen kokonaisuuteen liittyvät seikat, viestintä, yhteistyö niin urheiluakatemiaan kuin muiden tahojen kanssa, olosuhteiden parantaminen ja uusien tukipalvelujen luominen.

TARVE SEURANNAN JA ARVIOINNIN EDELLEEN KEHITTÄMISELLE

Urheilulukioiden saivat Suomessa virallisen aseman jo 1980-luvun puolivälissä. Toiminta vakiintui ja kasvoi 1990-luvun aikana. 2000-luvun alussa perustettiin ensimmäiset urheiluakatemit, joista monissa urheilulukioiden olleet mukana keskeisissä rooleissa. 2010-luvulle tultaessa urheiluakatemit ja myös urheilulukioiden kytkeytyivät entistä tiiviimmin Olympiakomitean yhteyteen ja 2012 jälkeen kiinteäksi osaksi Olympiakomitean huippu-urheiluyksikköä ja erityisesti sen alla toimivaa urheiluakatemiohjelmaa.

Urheiluakatemiohjelman myötä niin urheiluakatemioiden kuin urheilulukioidenkin toiminnan seuranta on pyritty systematisoimaan Olympiakomitean ja Kihun yhteistyöllä. Tämän raportin tarkoituksena oli hyödyntää kymmenen kerätyt aineistot ja kuvata urheilulukioiden toimintaa monipuolisesti, kuitenkin asettamatta urheilulukioita vertailtavaksi toisiinsa nähden. Näin tuotettiin tietoa siitä, millainen suomalainen urheilulukiojärjestelmä oli 2000-luvun kahden ensimmäisen vuosikymmenen aikana.

2020-lukua lähestyttäessä tietoperusteisuus päätöksenteossa tulee lisääntymään. Tulevaisuudessa lie-nee mahdollista, että toisen asteen urheiluoppilaitostenkin toimintaa arvioidaan entistä tarkemmin. Urheiluoppilaitosten toimintaa Suomessa rahoittaa omalta osaltaan Opetus- ja kulttuuriministeriö, joka myös myöntää erityiseen koulutustehtävään oikeuttavat luvat oppilaitoksille. Olympiakomitean huippu-urheiluyksikkö voi vaikuttaa päätöksiin lausunnoillaan urheiluoppilaitosten toimintaan liittyen, valtaa rahoituksesta päättämiseen sillä ei kuitenkaan ole.

Tietoperusteisuus huomioiden on tärkeää, että toiminnasta kerätään vähintään kuvailevaa seurantatietoa. Päätöksenteon näkökulmasta taas tulisi pohtia mahdollisuutta asettaa toiminnalle tulevaisuudessa tarkempia kriteerejä, jotka ohjaisivat toimintaa haluttuun suuntaan ja tukisivat parhaiten suomalaista urheilujärjestelmää ja urheilijoiden pyrkimyksiä maailman huipun saavuttamisessa. Kriteerien asettamisen myötä olisi mahdollista arvioida paremmin urheilulukioiden toimintaa, jolloin taas rahoituksen suuntaaminen kriteerien mukaisesti voisi toteutua.

Urheilulukioiden seurannan ja arvioinnin kehittämistä suunniteltiin yhteistyössä Suomen Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön urheiluakatemiohjelman ja KIHUn kanssa vuoden 2017 aikana. Tavoitteena oli luoda systemaattinen seurantajärjestelmä urheilulukioiden tiedolla johtamisen välineeksi ja urheilutoiminnan kehittämisen tueksi. Taulukossa 5 esitetään urheilulukiotietojen seurantasuunnitelma.

TAULUKKO 5. Urheilulukioiden tämänhetkinen seurantasuunnitelma

URHEILULUKIOIDEN SEURANTAMALLI	
SEURANTATAPA	TOTEUTUSAIKATAULU
Perustiedot (Liite 5)	Joka syksy
Urheilulukioiden toiminta -kysely (Liite 7)	Joka 4. vuosi kevät
Itsearviointilomake (Liite 6)	Toistaiseksi oppilaitosten vapaassa käytössä oman toiminnan arvioimiseksi
Arviointi	Tulevaisuudessa?

Suunnitelman mukaan syksyisin kerätään perustiedot sisään päässeistä urheilijoista ja hakijamääristä. Malli vuosittaiseen seurantaan löytyy raportin liitteestä 1. Urheilulukioiden toimintaa koskeva kysely toteutetaan joka neljäs vuosi. Urheilulukioiden voivat käyttää toimintansa tukena myös urheilutoiminnan itsearviointimallia (liite 5), joka tehtiin osana ammatillisten urheiluoppilaitosten seuranta kehittänyt hanketta loppuvuodesta 2016. Itsearviointimallin pohjana oli urheiluakatemioiden ja -oppilaitosten seurantaryhmän laatima urheiluoppilaitosten laatuohjeistus vuodelta 2012.

LÄHTEET

Olympiakomitea 2018. Urheiluakatemiaohjelma – toinen aste. Viitattu 5.2.2018. <https://www.olympiakomitea.fi/huippu-urheilu/urheiluakatemiaohjelma-2/opinto-ja-uraohjaus-2/toinen-aste/>

Olympiakomitea 2018b. Urheiluakatemia-ohjelma – haku urheiluoppilaitoksiin. Viitattu 12.11.2018. https://storage.googleapis.com/valo-production/2016/12/urheiluoppilaitosten-pisteytysohje-lajiliitole-ja-oppilaitoksille-2018_final.pdf

Opetushallitus 2018. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Lukioiden erityisen koulutustehtävän tiedonkeruut ja rahoitus. Viitattu 7.12.2018. <https://www.oph.fi/rahoitus/valtionosuudet/103/0/lukioiden-erityisen-koulutustehtavan-tiedonkeruut-ja-rahoitus>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. Erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskeva selvitys. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:9.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Ajankohtaista. Lukioiden erityisen koulutustehtävän luvat myönnetty – lukiot tasa-arvoiseen asemaan ja osaaminen koko lukiokentän käyttöön. Viitattu 1.11.2017 http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/lukioiden-erityisen-koulutustehtavan-luvat-myonnetty-lukiot-tasa-arvoiseen-asemaan-ja-osaaminen-koko-lukiokentan-kayttoon

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Yleissivistävän koulutuksen rahoitus. Lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan ja vapaan sivistystyön rahoitus. Viitattu 7.12.2018. <https://minedu.fi/rahoitus>

Puska, M., Lämsä, J. & Potinkara, P. 2016. Valmentaminen ammattina Suomessa. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus.

Savolainen, J. & Härkönen A. 2014. Toisen asteen urheiluoppilaitokset. Teoksessa K. Mononen, O. Aarresola, P. Sarkkinen, J. Finni, S. Kalaja, A. Härkönen & M. Pirttimäki (toim.) Tavoitteena nuoren urheilijan hyvä päivä. Urheilijan polun valintavaiheen asiantuntijatyö, 87—90.

Tilastokeskus 2015a. Suomen virallinen tilasto (SVT): Opintojen kulku [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-1005. 2015. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 8.2.2018]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/opku/2015/opku_2015_2017-03-17_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2015b. Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutuksen keskeyttäminen [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-9280. 2015. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 8.12.2017]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/kkesk/2015/kkesk_2015_2017-03-17_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2016. Suomen virallinen tilasto (SVT): Lukiokoulutus [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-1633. 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 15.8.2017]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/lop/index.html>

Tilastokeskus 2018. Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutuksen keskeyttäminen [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-9280. 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 8.1.2019]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/kkesk/2016/kkesk_2016_2018-03-14_tie_001_fi.html

Toisen asteen urheiluoppilaitosten laatutason ohjeistus. 2012. Hyväksytty urheiluakatemioiden ja urheiluoppilaitosten seurantaryhmän kokouksessa 20.9.2012.

VLN 2014. VLN:n lausunto: Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Lausunto 17.11.2014.

LIITTEET

Liite 1: Urheilulukioiden valintatiedot lajeittain

Syksy 2018

LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ	LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ
Akrobatiavoimistelu	1	Nyrkkeily	1
Alppihiihto	2	Paini	9
Amerikkalainen jalkapallo	4	Painonnosto	3
Ammunta	2	Pesäpallo	37
Ampumahiihto	7	Pikaluistelu	4
Autourheilu	1	Purjehdus	6
Brasilialainen jujutsu	1	Pyöräily	2
Cheerdance	1	Pyöräsuunnistus	1
Cheerleading	7	Pöytätennis	2
E-sports	1	Ratsastus	2
Freestyle	1	Ringette	5
Frisbeegolf	2	Rytminen voimistelu	2
Golf	4	Salibandy	59
Hiihtosuunnistus	2	Snooker	1
Jalkapallo	119	Soutu	3
joukkuevoimistelu	18	Squash	2
Judo	8	Sulkapallo	2
Jääkiekko	98	SUP-lauta	1
Jääpallo	5	Suunnistus	13
Karate	7	Taekwondo	6
Keilailu	5	Taitoluistelu	5
Kiipely	3	Taitouinti	4
Kilpa-aerobic	2	Tanssillinen voimistelu	1
Kilpa-tanssi	3	Tanssieurheilu	2
Koripallo	42	Teamgym	3
Kumparelasku	1	Telinevoimistelu	12
Käsipallo	6	Tennis	10
Laskettelu	3	Trampoliinivoimistelu	2
Lentopallo	31	Triathlon	3
Lumilautailu	4	Uimahyppy	4
Maantiepyöräily	1	Uinti	30
Maastohiihto	27	Voimanosto	1
Miekkailu	2	Yhdistetty	5
Moottoriurheilu	2	Yleisurheilu	74
Muodostelmaluistelu	14		
Mäkihyppy	2		
URHEILJOITA YHTEENSÄ			756
LAJEJA YHTEENSÄ			70

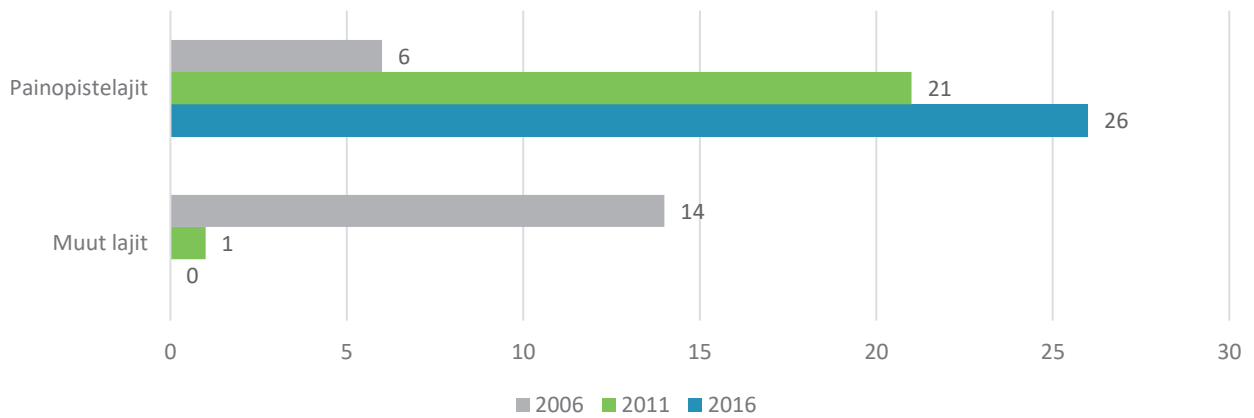
Syksy 2017

LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ	LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ
Agility	1	Mäkihyppy/yhdistetty	4
Alppilajit	7	Nyrkkeily	2
Amerikkalainen jalkapallo	4	Paini	6
Ammunta	2	Pesäpallo	29
Ampumahiihto	3	Pikaluistelu	2
Beach volley	1	Purjehdus	2
Cheerdance	2	Pyöräily	6
Cheerleading	4	Pöytätennis	2
Golf	2	Ratsastus	4
Jalkapallo	100	Ringette	4
Joukkuevoimistelu	12	Rytminen voimistelu	5
Judo	8	Salibandy	44
Jääkiekko	79	Soutu	2
Jääpallo	9	Squash	1
Karate	3	Sulkapallo	4
Keilailu	4	Suunnistus	27
Kilpa-aerobic	1	Tanssi	4
Kilpatanssi	3	Tae Kwon Do	4
Koripallo	37	Taitoluistelu	3
Käsipallo	6	Team Gym	2
Lentopallo	37	Telinevoimistelu	7
Lumilautailu	1	Tennis	9
Maastohiihto	36	Triathlon	3
Miekkailu	3	Uimahypyt	3
Moottoriturheilu	2	Uinti	36
Muodostelmaluistelu	16	Yleisurheilu	67
URHEILJOITA YHTEENSÄ			665
LAJEJA YHTEENSÄ			52

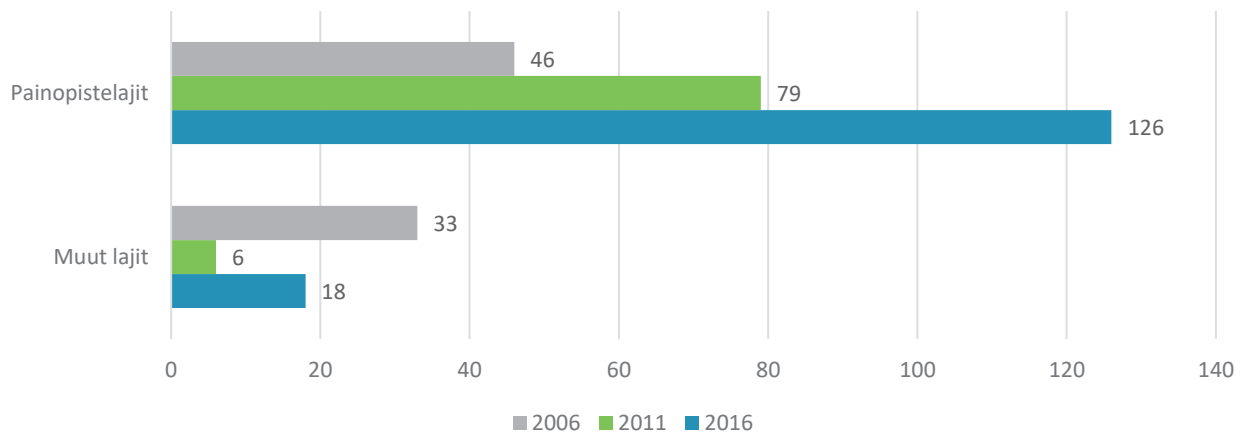
Syksy 2016

LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ	LAJI	URHEILIJAMÄÄRÄ
Alppihiihto	8	Paini	7
Amerikkalainen jalkapallo	4	Pesäpallo	21
Ampumahiihto	6	Pikaluistelu	2
Carting	3	Purjehdus	5
Cheerleading	6	Pyöräily	2
Esteratsastus	1	Pöytätennis	1
Golf	3	Ratsastus	2
Hiihtosuunnistus	1	Ringette	6
Jalkapallo	114	Rytminen kilpavoimistelu	3
Joukkuevoimistelu	7	Taekwondo	4
Judo	3	Taitoluistelu	10
Jääkiekko	87	Tanssi	13
Jääpallo	6	Teamgym	2
Karate	5	Telinevoimistelu	6
Keilailu	6	Tennis	7
Kilpa-aerobic	4	Trialpyöräily	1
Koirajuoksu	1	Triathlon	2
Koripallo	37	Salibandy	44
Käsipallo	4	Squash	6
Lentopallo	34	Sulkapallo	4
Lumilautailu	6	Suunnistus	14
Maantiepyöräily	1	Uinti	28
Maastohiihto	30	Voimanosto	1
Melonta	1	Yhdistetty	1
Muodostelmaluistelu	12	Yleisurheilu	68
Mäkihyppy	2		
URHEILJOITA YHTEENSÄ			652
LAJEJA YHTEENSÄ			51

Liite 2: Kyselyn hetkellä opiskelleiden urheilumenestys

Kuvio 23. Aikuisten arvokisojen pistesija

Kuvio 24. Nuorten arvokisojen pistesija

Liite 3. Harjoituspaikkojen etäisyydet urheilulukioista vuonna 2016

LUKIO	ETÄISYYDET HARJOITUSPAIKOISTA
Kerttulin lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki toiminta 2 km säteellä
Kastellin lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun tilat: lentopallo ja salibandy. • Jalkapallohalli on n. 3 km, • Jäähalli 1,5km. • Yleisurheilu sisähalli n. 1km • Uimahalli n. 1,5 km
Kuopion klassillinen lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Kuopio-halli (yleisurheilu, salibandy, osin hiihto, mäkihyppy, jalkapallo ja lentopallo) 100m, • Niiralan jäähalli 550m, • Kuopion uimahalli 400m, • Puijon urheilualue ja mäet 800m, • Keskuskentän jalkapallostadion ja kuplahalli 2 km, • Koulun liikuntasali (600m2) käytettävissä aina valmennusaamuisin.
Kuortaneen lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki harjoituspaikat urheiluopiston campus- alueella, lukio- asunnot-harjoituspaikat ovat kaikki 500 metrin sisällä!”
Mäkelänrinteen lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Jalkapallo: kuplahallit ja tekonurmet Tali ja Olympiastadionin alue sekä Kumpulan laaksossa tekonurmi (1-7 km), • Jääkiekko: HIFK harjoitusjäähalli (3 km), Pirkkolan jäähalli (3 km), • Koripallo: Uintikeskuksen palloiluhalli (vieressä), Kisahalli (3 km), Helmi Center (5 km), • Uinti ja uimahypyt: Mäkelänrinteen uintikeskus (vieressä), • Yleisurheilu: Liikuntamyly (10 km), • Rytminen voimistelu: Uintikeskuksen sali (vieressä) ja Kisahalli (3 km), • Paini ja judo: Liikuntamyly (10 km), • Lentopallo: Pasila-halli (2 km), • Käsipallo: Kumpulan kampus (1 km), • Sulkapallo: Ruskeasuon palloiluhalli (4 km), • Squash: Merihaka (4 km) ja Tali (5 km), • Suunnistus: maastot koulun lähellä, Liikuntamyly (10 km), • Golf: Uintikeskus (vieressä), Malmi (5 km), • Taitoluistelu: Pirkkolan jäähalli (3 km), Hartwall Areena (1 km), • Muodostelmaluistelu: Hartwall Areena (1 km), • Pikaluistelu: Uintikeskus (vieressä), Oulunkylän tekojää (3km), • Purjehdus: Uintikeskus (vieressä), • Telinevoimistelu: Liikuntamyly (10 km), • Tanssiurheilu: Kaapelitehdas (6 km), • Salibandy: Arena Center Myllypuro (10 km)
Ounasvaaraan lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Lapin urheiluopisto 300m • Urheiluopiston yhteydessä ja läheisyydessä 2 km:n säteellä kaikkien lajien valmennuspaikat.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu	<ul style="list-style-type: none"> • Pirkkolan urheilupuisto (2 jäähallia, palloiluhalli, tekonurmi, yleisurheilukenttä, keskuspuisto, kuntosaleja yms.) 1,0 km. • Lisäksi koulun omat salit (2 kpl) ja kuntosali • Jääkiekko: (Pirkkolan jäähallit 1,0 km, Helsingin jäähalli 7 km, Malmin jäähalli, 8 km, Paloheinän jäähalli 5 km, • Jalkapallo: (Pirkkolan tekonurmi 1,0 km, Helsingin pallokenttä 7 km, Tali 4 km, Talin jalkapallohalli 4 km, Pallomylly 15 km, Myyrmäen jalkapallohalli 10 km, • Salibandy: Ruskeasuon Arena-Center 3 km, Myllypuron Arena-Center 15 km, Koripallo Pirkkolan palloiluhalli 1,0 km, Maunulan liikuntahalli 3 km, koulun salit, • Muodostelmaluistelu/taitoluistelu Pirkkolan jäähallit, 1,0 km, • Tennis Talin tenniskeskus, 3 km, • Jääpallo/pikaluistelu: Pirkkola 1,0 km. Oulunkylän tekojää/Oulunkylän jäähalli 6 km
Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki toiminta tapahtuu alle 2,5 km:n säteellä.
Lahden lyseo	<ul style="list-style-type: none"> • jalkapallo: lumeton aika = Kisapuiston kenttä lukion vieressä, lumiaika = suurhalli ja katettu Mukkulan tekonurmi, suurhalli, etäisyys noin 1 km, Mukkula, etäisyys noin 3 km, • koripallo: suurhalli, etäisyys noin 1 km, jääkiekko: Isku-areena, etäisyys, noin 1 km, • yleisurheilu: kevät ja syysy = Radiomäen yu-kenttä, talvi = juoksusuora ja Salpauksen Sali, Radiomäki: etäisyys noin 1 km, juoksusuora, etäisyys noin 1 km, Salpauksen sali, etäisyys noin 0,5 km, • hiihto: juoksusuora ja Messilän maastot, etäisyys noin 8 km
Sammon keskuslukio	<ul style="list-style-type: none"> • Uinti: koulun viereisellä tontilla, • Jääkiekko: halli 1 km, • Jalkapallo, yleisurheilu, suunnistus: syysy/ kevät-1km, • Jalkapallo, yleisurheilu, suunnistus: talvi Pirkkahalli 12 km (kuljetus järjestetty), • Voimistelu: Ikuri 13 km (kuljetus järjestetty), • Lentopallo, koripallo: koulu + Tamk 500 m, • Koripallo, lentopallo: Pyynikin pallohalli 7,3 km (kuljetus järjestetty), • Taitoluistelu Hervannan jäähalli 6,5 km, • Salibandy: Tenniskeskus 3 km, Kaukajärven Sentteri (6 km)''
Sotkamon lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Lumilajit ja pesäpallo: etäisyys asuntolasta alle 0,5km, pesäpallokentälle matkaa sulan maan aikana 5km,
Schildtin lukio	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki urheilun loistavat harjoitustilat suojatien päässä (200m)! • Hiihto: lajiharjoittelu Laajavuorella 2km:n päässä
Vörå samgymnasium	<ul style="list-style-type: none"> • Yleisurheilu: Käytössä liikuntasali, jossa juoksumatto. Talvisin osittain kuljetus urheiluhalliin. 30 km, • Suunnistus: lähiympäristö. • Jalkapallo: Keinonurmikenttä, nurmikenttiä, ja viileä halli käytössä koululla. Talvisin osittain kuljetus urheiluhalliin. 30 km., • Maastohiihto: hyvät ladut, keinolumiladut heti kun sää mahdollistaa, Rullahiihtolatu • Voimaharjoittelusali, uimahalli (terapia ja tavallinen) talossa.

Liite 4: Urheilulukioiden yhteistyötahot paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti vuonna 2016

URHEILULUKIO	Paikkakunnalla	Maakunnassa	Valtakunnallisesti
Kerttulin lukio	kaupunki, muut oppilaitokset, Seurat, aluejärjestö, lajien piirit	seutukunnat	lajiliitot, OK, muut akatemia
Kastellin lukio	Urheiluseurat, terveydenhuoltopalvelujen tuottajat, akatemiayhteistyöoppilaitokset, kaupungin liikuntatoimi	Pohjoispohjanmaan liikunta ja urheilu, Pohjois-Suomen pesis	Olympiakomitea, lajiliitot
Kuopion klassillinen lukio	Kuopion alueen urheiluakatemia, Savon ammatti- ja aikuisopisto, Itä-Suomen yliopisto, Terveystalo, Kuopion kaupunki, kaikki paikalliset seurat, paikallinen urheiluvälinekauppa	Tahkon Alppivalmennuskeskus Siilinjärven lukio, Leppävirran lukio. Maakunnan urheiluseurat.	Olympiakomitea, Suomen muut urheilulukiot, Hiihtoliitto, Suomen Palloliitto
Kuortaneen lukio	Kuortaneen urheiluopisto	Etelä-Pohjanmaan urheiluakatemia	Lajiliitot kaikissa päälajeissamme ja OK
Mäkelänrinteen lukio	Bulevardin klinikka Helsingin Urheilulääkäriasema Urheiluhallit Helsingin Liikuntavirasto Hoas Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia Urheiluseurat erityisesti jääkiekossa, jalkapallossa ja yleisurheilussa		Lajiliitot Puolustusvoimien urheilu-koulu Urheilulukiot Olympiakomitea
Ounasvaaran lukio	Lapin urheiluakatemia / urheiluopisto.		
Pohjois-Haagan yhteiskoulu	Urheiluseurat (Jokerit, HIFK, HJK, KäPa, HKV, ESJT, PoHu, yms.) Urhea ja siihen kuuluvat toimijat (oppilaitokset, seurat, liitot, tukipalvelut) Dextra Liikuntavirasto, etenkin Pirkkolan urheilupuisto Muut Helsingin kaupungin virastot Arena-Center Talin tenniskeskus, Fazer Food Services Haagan seurakunta Haagan autokoulu Nuorisotoimi Liikkuva koulu	Urheaan kuuluvat maakunnalliset tahot ja toimijat	Olympiakomitea ja urheiluakatemiaverkosto (muut urheiluoppilaitokset ja urheiluakatemia, lajiliitot) Jarkko Niemisen Tennisakatemia.

Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	LiikU, seurat, tukipalveluiden järjestäjät, muut oppilaitokset	LiikU	OK, lajiliitot, muut urheiluliitot
URHEILULUKIO	Paikkakunnalla	Maakunnassa	Valtakunnallisesti
Lahden lyseo	Urheiluakatemia Pajulahden liikuntaopisto Haaga-Helia, ammattikorkeakoulu Salpaus, ammatillinen koulutuskuntayhtymä Lahden ammattikorkeakoulu PHLU, Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu	Suomen urheiluopisto, Vierumäki	Olympiakomitea Lajiliitot Toiset urheiluliitot ja urheiluakatemit
Sammon keskuslukio	Tampereen kaupungin liikuntatoimi, perusasteen koulutoimi, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus (Tredu), Varalan urheiluopisto, Urheiluakatemia, UKK-instituutti, Tampereen Urheilulääkäriasema, Hämeen liikunta ja urheilu, TAMK, Tampereen yliopisto, TTY	Seudullinen lukioverkosto (yhteinen OPS) ja seudullinen verkkotarjotin, Seudullisen ainetiimitoiminnan keskeinen kouluttaja	Sammon keskuslukion on osa valtakunnallista lukiokoulutuksen kehittäjäluukioverkostoa sekä YTL:n ja SUREn koulutuspaikka,
Sotkamon lukio	Vuokatin urheiluopisto, Super Jymy, Vuokatinrinteet	KAO, Kainuun Prikaati, KAMK	Olympiakomitea, Hiihtoliitto, Ampumahiihtoliitto, Lumilautaliitto, Pesäpalloliitto, Kuusamon lukio
Schildtin lukio	Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta ja opettajainkoulutuslaitos, KIHU, Likes, Jyväskylän urheiluakatemia, Jyväskylän liikuntapalvelukeskus (Jyväskylän kaupunki), Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, Jyväskylän ammattiopisto.	Keski-Suomen Liikunta, Jyväskylän urheiluakatemia, Keski-Suomen piirin verkosto eri urheilulajeissa, esim. Palloliitto.	Olympiakomiteaa, urheilun lajiliitot, opetus- ja kulttuuriministeriö.
Vörå samgymnasium	Folkhälsan Utbildning, Vöyrin kunta	Urheiluseurat Vaasan seudun urheiluakatemia Vaasan urheilupainotus	FSI (Finlandssvensk idrott) ja siihen kuuluvat laji-”liitot”

Liite 5: Urheilulukioden urheilijatiedot

Tiedot kerätään syksyisin

1. URHEILIJA- JA LAJITIEDOT

1. Edellisen kevään yhteishaussa ensimmäisenä hakutoiveena urheiluoppilaitokseen hakeneiden yhteismäärä (TILANNE LASKENTAPÄIVÄNÄ esim. 20.9.2017)
 - Opiskelunsa aloittaneiden (1.vuoden) urheilijaopiskelijoiden kokonaismäärä
 - Aloittaneista tyttöjä
 - Aloittaneista poikia
 - Aloittaneiden alin lajiliittopistemäärä
 - Aloittaneiden ylin lajiliittopistemäärä
 - Aloittaneiden lajiliittopisteiden keskiarvo
 - Aloittaneiden peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo
 - Lajien määrä (kuinka monesta ja mistä lajista urheilijoita):
2. Kaikkien urheilijaopiskelijoiden kokonaismäärä
 - Lajien määrä (kuinka monesta ja mistä lajista urheilijoita):

Liite 6: Urheilulukioiden itsearviointimalli

Toimenpide	Toteutunut	Työn alla /keskeneneräinen	Ei vielä aloitettu, aiotaan toteuttaa	Ei koske oppilaitostamme, ei aiota toteuttaa	Asiaa ei ole oppilaitoksesamme käsitelty	Lisätietoja
URHEILU						
URHEILIJAT						
Urheilijan on oppilaitoksessa mahdollista saada urheilijastatus kesken lukuvuoden (ns. täydennyshaku)						
Urheilijastatuksen voi saada täydennyshaun kautta aina tarvittaessa						
Urheilija laatii yhteistyössä valmentajan ja/tai opinto-ohjaajan ja/tai ryhmänohjaajan ja/tai urheilukoordinaattorin kanssa henkilökohtaisen opiskelu- ja valmennussuunnitelman (HOVS), jota urheilija sitoutuu noudattamaan.						
Urheilijastatus tarkastetaan vuosittain / jaksoittain / lukuvuosittain. Jos opiskelijan valmentautuminen ei etene tavoitteellisesti suunnitelman mukaan, HOVS tarkistetaan yhdessä opiskelijan ja hänen valmentajien kanssa.						
Urheilijalla on valmentautumisen kokonaisuudesta vastaava henkilö, joka tekee yhteistyötä oppilaitoksen kanssa. Ellei urheilijalla ole omaa valmentajaa, oppilaitoksen vastuvalmentaja auttaa kokonaisharjoittelun suunnittelussa ja seurannassa sekä pyrkii löytämään valmentajan, joka ottaa vastuun kokonaisharjoittelun toimivuudesta.						
VALMENTAJAT						
Urheiluoppilaitosten valmentajina on osaavia ja koulutettuja valmentajia.						
Painopistelajeissa sekä yleisvalmentajaksi valinnan edellytyksenä on valmentajan ammattitutkinto (4-taso) sekä vähintään kahden vuoden työkokemus. Ellei tämä vaatimus täyty, valmentajan on osoitettava kelpoisuus muulla tavoin ja tehtävä kouluttautumissuunnitelma riittävän koulutuksen hankkimiseksi.						
Painopistelajien valmentajat valitaan yhteistyössä lajiliittojen kanssa.						
Urheiluoppilaitoksen valmentajan tehtävänä on tehdä tiivistä yhteistyötä opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan / luokanvalvojan, koordinaattorin, urheilijan henkilökohtaisen valmentajan, seuran ja lajiliiton kanssa yhteisesti sovitulla tavalla.						

Toimenpide	Toteutunut	Työn alla /keskeneneräinen	Ei vielä aloitettu, aiotaan toteuttaa	Ei koske oppilaitostamme, ei aiota toteuttaa	Asiaa ei ole oppilaitoksesamme käsitelty	Lisätietoja
Valmentajalla on oltava riittävä työaika harjoittelun suunnitteluun ja laadukkaan valmennustoiminnan järjestämiseksi sekä yhteydenpitoon sidosryhmien kanssa. Valmentajien työsuopimukset ja palkkaus ovat kansallisen käytännön mukaisia.						
Valmentajien täydennyskoulutusta tuetaan.						
VALMENNUS						
Valmentautuminen oppilaitoksessa on suunniteltu osa kokonaisharjoittelua ja urheilijana kasvamista.						
Valmennustapahtumassa on varmistettu riittävän yksilöllinen valmennus.						
Riittävän yksilöllisen valmennuksen varmistamiseksi valmennusryhmän koko pidetään valmennuksen näkökulmasta mahdollisimman tarkoituksenmukaisena.						
Valmennustunnit järjestetään pääsääntöisesti niin, etteivät ne ole samanaikaisesti urheilijan muiden opituntien kanssa. Päällekkäisyyksissä mahdollistetaan valmennustunneille osallistuminen HOVS:n avulla.						
Valmennustoiminta ja sen tavoitteet on ennalta suunniteltu koko opiskeluaikalle yhteistyössä urheilijan, (lajiliiton) ja seuran/henkilökohtaisen valmentajan kanssa.						
Urheiluoppilaitos järjestää valmennusta vähintään 3 x 2 h (aktiivinen harjoitusaika 1,5 h) viikossa.						
Oppilaitos järjestää mahdollisuuden 12 tunnin viikoittaiseen harjoitteluun klo 8-16 välisenä aikana oppilaitosten koulupäivinä. Harjoitusaika pyritään sijoittamaan aamupäiviin, jotta kahden harjoituksen tekeminen päivässä on mahdollista.						
HARJOITUSOLOSUHTEET						
Harjoitusolosuhteet täyttävät yleisvalmennuksen ja lajivalmennuksen vaatimukset painopistelajeissa						
Pitkät siirtymiset huomioidaan kokonaissuunnittelussa niin, että aktiivinen harjoitusaika on riittävällä tasolla ja aikaa on varattu riittävästi siirtymisiin ja laadukkaaseen ruokailuun.						

Toimenpide	Toteutunut	Työn alla /keskeneräinen	Ei vielä aloitettu, aiotaan toteuttaa	Ei koske oppilaitostamme, ei aiota toteuttaa	Asiaa ei ole oppilaitoksessamme käsitelty	Lisätietoja
OPPILAITOKSET JA OPISKELU						
OPPILAITOKSEN JOHTO JA OPETTAJAT						
Erityinen koulutustehtävä on kirjattu ja kuvattu oppilaitoksen/koulutuksen järjestäjän strategiassa sekä organisaation rakenteessa.						
Johto on sitoutunut erityisen tehtävän toteuttamiseen.						
Urheiluoppilaitoksen opettajat ja muu henkilökunta ottavat huomioon urheilun erityisvaatimukset ja ajankäytölliset haasteet.						
Urheiluoppilaitos järjestää urheilijan lähipiirin tapaamisia lukuvuosittain.						
URHEILUVALMENNUKSEN OPINTOKOKONAISUUDET						
Opiskelijan valmennusopintokokonaisuuteen sisältyy teoriaopintoja, joita urheilija soveltaa omaan valmentautumiseensa.						
Oppisisältöjen perusrungot määritellään kansallisesti ja oppilaitokset toteuttavat niitä soveltaen.						
Urheiluoppilaitoksen opiskelijalla on mahdollisuus käydä ensimmäisen tason valmentajakoulutus ja hyväksilukea se opintoihinsa, ellei oppilaitos sitä itse järjestä.						
Lukiossa urheilijan oppimäärään sisältyy vähintään 12 urheiluvalmennuskurssia, joista opetussuunnitelmassa määritelty osa on teoriaopintoja. Urheiluoppilaitos tarjoaa mahdollisuuden myös useampiin valmennuskursseihin.						
Ammatillisissa oppilaitoksissa urheilijoilla on valittavana vähintään 20 osaamispistettä urheiluvalmennusta, joihin sisältyy teoriaopintoja opetussuunnitelmassa määritellyllä tavalla.						
OPINTOJEN OHJAUS						
Urheiluoppilaitos varaa tarvittaessa riittävästi resursseja urheilijoiden opintojen ohjaukseen.						
Opinto-ohjaaja tekee säännöllistä yhteistyötä urheilijan, hänen huoltajansa sekä hänen vastuvalmentajansa kanssa.						

Toimenpide	Toteutunut	Työn alla /keskeneräinen	Ei vielä aloitettu, aiotaan toteuttaa	Ei koske oppilaitostamme, ei aiota toteuttaa	Asiaa ei ole oppilaitoksessamme käsitelty	Lisätietoja
Opinto-ohjaaja osallistuu vuosittain asiantuntijoiden yhteisiin tapahtumiin ja verkostoituu kansallisesti ja alueellisesti muiden urheilijan opintosuunnittelusta vastaavien henkilöiden kanssa						
KOORDINOINTI JA KEHITYSTYÖ						
Urheiluoppilaitos resursoi urheiluoppilaitoksen sisällä toiminnan koordinointi- ja kehittämistyötä.						
Koordinointi voi olla järjestetty yhteistyössä urheiluakatemian kanssa.						
Koordinaattori tekee paikallista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä urheiluvalmennustoiminnan kehittämiseksi.						
URHEILIJAN ASIANTUNTIJAPALVELUT						
RAVITSEMUS						
Urheilijalla on tarjolla ruokailun rytmin ja laadun kannalta tarvittavat ravitsemuspalvelut						
Urheilijalla on saatavilla laadukkaita välipalatuotteita kohtuullista korvausta vastaan.						
Urheileva opiskelija saa ravitsemuskoulutusta ja analysoi omaa ravitsemustaan.						
Urheilijan on mahdollista käyttää tarvittaessa ravitsemusasiantuntijan palveluita urheiluoppilaitoksen tai urheiluakatemian kautta.						
TERVEYDENHUOLTO						
Urheiluoppilaitos ja urheiluakatemia järjestävät oppilaitoksen ensimmäisen vuosikurssin urheilijoille mahdollisuuden urheilijan lääkärintarkastukseen, ellei urheilijalle ole sitä tehty muussa yhteydessä.						

Toimenpide	Toteutunut	Työn alla /keskeneräinen	Ei vielä aloitettu,	Ei koske oppilaitostamme, ei aiota	Asiaa ei ole oppilaitoksesamme	Lisätietoja
Loukkaantuneelle urheilijalle on tarjolla nopea hoitoonohjaus ja hänen kuntoutumistaan edesautetaan kuntouttavilla harjoituksilla yhteistyössä valmentajan kanssa.						
VALMENNUKSEN ASIANTUNTIJAPALVELUT						
Urheilijalle järjestetään yhteistyössä urheiluakatemian kanssa mahdollisuus lihastasapainokartoitukseen. Tarvittaessa laaditaan toimenpideohjelma yhteistyössä valmentajan kanssa osaksi urheilijan harjoitusohjelmaa.						
Psyykinen valmennus on suunniteltu osa urheilijoiden kokonaisvalmentautumista. Oppilaitoksella on kontaktit sekä osaaminen ohjata urheilijoita tarvittaessa asiantuntijan luokse.						
Urheilijoille tarjotaan kohtuuhintainen fysioterapia- ja hierontapalvelumahdollisuus yhteistyössä urheiluakatemian kanssa.						
Urheiluoppilaitos tarjoaa mahdollisuuden urasuunnittelupalveluihin jatko-opiskelun ja urheilun yhdistämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.						
MAJOITUSPALVELUT						
Urheiluoppilaitos auttaa yhteistyössä akatemian kanssa urheilijoita asumisjärjestelyissä ja nimeää muualta muuttaneille urheilijoille tukihenkilön.						
Oppilaitos auttaa urheilijaa lajin edellyttämien henkilökohtaisten urheiluvälineiden säilytystilojen järjestämisessä.						

Liite 7: Urheilulukioiden toiminnan seurantakysely

Kysely toteutettu 2006, 2011, 2017

Urheilulukioiden toiminnan seurantakysely

Kysely on mahdollista keskeyttää, ja jatkaa myöhemmin, jokaisen sivun lopusta löytyvällä ”Keskeytä ja tallenna myöhemmin” - painikkeella. Keskeyttämisen jälkeen seuraa annettuja ohjeita ja vastaamista jatkaessasi käytä keskeyttämisen jälkeen saamaasi uutta vastauslinkkiä.

TAUSTATIEDOT

1. Oppilaitos

Kerttulin lukio

Kastellin lukio

Kuopion klassillinen lukio

Kuortaneen lukio

Mäkelänrinteen lukio

Ounasvaaran lukio

Pohjois-Haagan yhteiskoulu

Porin suomalaisen yhteislyseon lukio

Lahden lyseo

Sammon keskuslukio

Sotkamon lukio

Schildtin lukio

Vörå samgymnasium

2. Vastaajan rooli oppilaitoksessa

Rehtori

Koordinaattori

Joku muu, kuka?

3. Yhteystiedot

Oppilaitoksen osoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Vastaajan sähköpostiosoite _____

Vastaajan puhelinnumero _____

OPISKELIJAMÄÄRÄT

4. Mikä on oppilaitoksenne kokonaisopiskelijämäärä?

Tilanne syksyllä 2016

5. Kuinka monta valmennusoikeutta nauttivaa opiskelijaa (urheilijaopiskelijaa)

oppilaitoksessanne on?

Tilanne syksyllä 2016

Urheilijaopiskelijoita yhteensä _____

Painopiste/lajivalikoimalajeissa poikia _____

Painopiste/lajivalikoimalajeissa tyttöjä _____

Painopiste/lajivalikoimalajeissa yhteensä _____

Muissa lajeissa poikia _____

Muissa lajeissa tyttöjä _____

Muissa lajeissa yhteensä _____

6. Urheilijaopiskelijoiden kotipaikka?

Tilanne syksyllä 2016

Kuinka moni urheilijaopiskelija tulee omasta kunnasta? _____

Kuinka moni urheilijaopiskelija tulee oman kunnan ulkopuolelta? _____

—

Kuinka moni urheilijaopiskelija tulee talousalueen ulkopuolelta? _____

Kuinka monesta eri kunnasta urheilijaopiskelijat tulevat? _____

KOULUTUKSEEN HAKEMINEN

7. Millä perusteella urheilijaopiskelijoita hakeutuu valtakunnallisesti oppilaitokseenne?

Tulevatko esim. jonkun lajin keskukseseen?

8. Montako lukiokelpoista (keskiarvo yli kunnan asettaman lukiorajan) ensisijaista hakijaa, joiden lajiliittopisteet on 4,5 tai enemmän, jäi v. 2016 oppilaitoksen ulkopuolelle?

9. Järjestikö oppilaitos pakollisen pääsykokeen v.2016?

Kyllä

Ei

10. Järjestikö oppilaitos vapaaehtoisen pääsykokeen v.2016?

Kyllä

Ei

11. Mitä pääsykoe sisälsi?

Jos vastasit kysymyksiin 9 ja 10 vaihtoehdon "Ei", voit siirtyä suoraan kysymykseen 12.

haastattelu

yleisliikuntatesti

lajitesti

muu osio, mikä?

12. Millä perusteella koulupisteet annetaan parhaiden urheilijoiden sisäänpääsyn varmistamiseksi?

Voit valita useamman vaihtoehdon

haastattelu

yleinen liikuntatesti

lajitesti

keskiarvo

lajiliiton pisteitä vahvistaen

painopistelajit

lajivalikoimalajit

yleinen liikunnallinen harrastuneisuus

muulla perusteella, millä?

13. Kuvaile lyhyesti, miten koulupisteet annetaan parhaiden urheilijoiden sisään pääsyn varmistamiseksi.

KOULUTUKSEN RESURSSIT

14. Kuinka monesta opiskelijasta oppilaitos saa erityisen tehtävän resurssin?

OPM:n lupa/määräys vuodelta 2004?

15. Mikä on oppilaitoksellenne kuuluvan erityisen tehtävän lisäresurssin määrä kurseiksi muutettuna?

16. Saako oppilaitos koko erityisen tehtävän lisäresurssin käyttöönsä?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

17. Mikäli oppilaitos ei saa erityisen tehtävän lisäresurssia täysimääräisenä, mikä on

todellinen käyttöön saatu lisäresurssi kursseiksi muutettuna?

18. Oppilaitos saa resurssin 4.vuoden urheilijaopiskelijasta

Täysimääräisenä

Leikattuna

19. Paljonko oppilaitos käyttää valmennukseen yli erityisen tehtävän resurssin?

Kuvaile erityisen tehtävän toteuttamisen kokonaisbudjettia.

20. Muu koulutuksen ylläpitäjän käyttämä laskentatapa erityisen tehtävän resurssille

Vapaamuotoinen selvitys

VALMISTUNEET OPISKELIJAT LUKUVUONNA 2015-2016

Kaikissa tämän sivun kysymyksissä (27-32) tarkoitetaan syksyllä 2015 ja keväällä 2016 valmistuneiden opiskelijoiden yhteismäärää.

21. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN kokonaismäärä?

22. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN opiskeluaika?

Merkitse laatikoihin valmistuneiden opiskelijoiden lukumäärä

2,5 vuotta _____

3 vuotta _____

3,5 vuotta _____

4 vuotta _____

4,5 vuotta _____

5 vuotta _____

23. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN kurssimäärä

kokonaiskurssimäärä (keskiarvo) _____

kokonaiskurssimäärästä valmennuskursseja (keskiarvo) _____

24. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN ylioppilastodistusten puoltoäänien yhteispistemäärien keskiarvo pakollisissa aineissa?

25. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN kirjoitusaineiden määrän

keskiarvo?

26. Lukuvuonna 2015-2016 valmistuneiden URHEILIJOIDEN ylioppilastodistusten puoltäänien

keskiarvo kaikissa aineissa?

KESKEYTTÄNEET OPISKELIJAT

27. Keskeyttäneiden määrä lukuvuonna 2015-2016?

Lopettanut koulun kokonaan _____

Siirtynyt muuhun lukioon _____

28. Keskeyttämisen syyt

Merkitse laatikkoon ko. syyn vuoksi keskeyttäneiden lukumäärä

Lopettanut koulun kokonaan _____

Siirtynyt toiseen urheilulukioon _____

Siirtynyt muuhun lukioon _____

Siirtynyt urheiluammattioppilaitokseen _____

Siirtynyt muuhun ammattioppilaitokseen _____

Henkilökohtaiset syyt _____

Muu syy, mikä? _____

Ei tietoa _____

29. Keskeyttäneiden lajit

Merkitse laji ja lukumäärä, montako keskeyttäjä.

30. Valmennuksen keskeyttäneet / linjasiirrot

Valmennuksen keskeyttäneiden kokonaismäärä _____

Urheiluun liittyvän syyn takia linjaa vaihtaneiden määrä _____

Opiskeluun liittyvän syyn takia linjaa vaihtaneiden määrä _____

Sekä urheiluun että opiskeluun liittyvän syyn takia linjaa

vaihtaneiden määrä

Muun syyn takia linjaa vaihtaneiden määrä _____

OPINTOJEN TUKI JA OHJAUS

31. Millaisia opintojen erityisjärjestelyjä urheilijoiden on mahdollista hyödyntää?

Voit valita useamman vaihtoehdon

tukiopetus

ylimääräiset tenttimismahdollisuudet

etäopiskelu

tenttimällä suorittaminen

itsenäinen opiskelu

verkko-opetus

muu täydentävä opetus

muut opintojärjestelyt, mitkä?

32. Millaisia tieto- ja viestintätekniisiä ratkaisuja oppilaitoksessanne on käytössä opiskelun mahdollistamiseksi erityisesti poissaolojen (leirit, kisamatkat jne.) aikana?

33. Mitä opiskelun tukikeinoja käytetään, mikäli opinnot eivät etene suunnitellusti?

34. Montako opinto-ohjaajaa oppilaitoksessanne on

yhteensä _____

opinto-ohjauksen virassa _____

yhdistettynä omon ja jonkun muun aineen opettajan virassa _____

muun aineen virassa _____

päätoimisena tuntiopettajana _____

sivutoimisena tuntiopettajana _____

35. Kuinka monta tuntia opinto-ohjaukseen on resursoitu (ei luokkatunnit) / opiskelija?

36. Kuinka monen muun työhön kuuluu opinto-ohjausta (ei RO)?

37. Opinto-ohjaukseen käytetty resurssi

luokkatunnit (kurssit) _____

henkilökohtainen ohjaus _____

38. Kuvaile miten urheilijoita ohjataan opintosuunnitelman teossa lukioaikana

39. Millaiselle ajanjaksolle opintosuunnitelma ohjataan tekemään?

Jakso

Lukuvuosi

Koko lukioaika

Muu, mikä?

40. Kuka / ketkä tekevät ensimmäisen vuoden opintosuunnitelman?

Oppilaitos kokonaan

Oppilaitos osittain

Opiskelija kokonaan

Muu tapa, mikä?

41. Kuvaile yhteistoimintaa opiskelijahuoltohenkilöstön kesken

42. Kuvaile opintojen ja urheilu-uran seurantaa, opojen ja valmentajien yhteistyötä jne?

YHTEISTYÖ MUIDEN OPPILAITOSTEN KANSSA

43. Mitä yhteistyötä oppilaitos tekee toisen asteen ammatillisen urheilijakoulutuksen kanssa?

44. Onko säännöllistä yhteistyötä muiden paikallisten oppilaitosten kanssa?

Voit valita useamman vaihtoehdon

Yläkoulut

Ammatilliset oppilaitokset

Korkea-asteen oppilaitokset

Muut lukiot

Muut oppilaitokset, mitkä?

URHEILUAKATEMIATOIMINTA

45. Osallistuuko oppilaitos urheiluakatemiatoimintaan?

Kyllä

Ei

46. Lyhyt selvitys oppilaitoksen roolista akatemiatoiminnassa

47. Mikä on oppilaitoksen rooli urheiluakatemiatoiminnassa?

Koordinoiva taho

Osa oppilaitosverkostoa

Muu rooli, mikä?

48. Saako oppilaitos lisäresurssia akatemiatoimintaan?

Kyllä

Ei

49. Miltä taholta oppilaitos saa lisäresurssia akatemiatoimintaan ja mihin se on kohdistettu?

50. Ovatko oppilaitoksenne urheilijaopiskelijat automaattisesti myös urheiluakatemian

jäseniä?

Kyllä

Ei. Erillinen valintaprosessi, mutta samat kriteerit kuin lukioon

Ei. Erillinen valintaprosessi, mutta tiukemmat kriteerit kuin lukioon

Muu tilanne, mikä?

51. Oppilaitoksen tulevaisuuden suunnitelmat/näkymät urheiluakatemiatoiminnassa?

VALMENNUS JA VALMENTAJIEN PALKKAUS

52. Kuinka monta valmentajaa toimii tuntiopettajana oppilaitoksessanne?

naisia _____

miehiä _____

yhteensä _____

53. Erityisen tehtävän resursilla palkattujen valmentajien lukumäärä

54. Kuinka monesta valmennuskurssista valmentajat saivat palkkaa lukuvuonna 2015-2016?

Merkitse valmentajien lukumäärä

1-2 kurssia vuodessa _____

3 kurssia vuodessa _____

4 kurssia vuodessa _____

5 kurssia tai enemmän vuodessa _____

55. Kuinka monen päätoimisesti valmennustyötä tekevän ammttivalmentajan palkkaukseen

oppilaitos osallistuu osittain tai kokonaan?

56. Miten valmentajat valitaan tehtäviinsä?

Koulu päättää

Koulu päättää lajiliittoja kuullen

muu tapa, mikä?

57. Nykyisten valmentajien valmennusaika oppilaitosvalmentajana?

Merkitse valmentajien lukumäärä

alle vuoden _____

1-2 v. _____

3-5 v. _____

6-10 v. _____

yli 10 v. _____

58. Valmentajien valmentajakoulutustausta

Merkitse valmentajien lukumäärä

lajitutkintoja 1-2-tasolta _____

lajitutkinto 3-tasolta _____

4-taso (valmentajan ammattitutkinto) _____

4-taso (valmentajan erikoisammattitutkinto) 5-taso,

valmennuksen yliopistotutkinto

Muu koulutus _____

59. Valmentajien asema lajiliiton organisaatioissa?

Merkitse valmentajien lukumäärä

Maajoukkuevalmentajia piiri / aluejoukkuevalmentajia _____

Ei asemaa liitossa, mutta liiton suosittama / nimeämä _____

Ei yhteyksiä _____

60. Kuinka monta valmennuskurssia urheilijoiden opintoihin voi enimmillään sisältyä?

Vähimmillään _____

Enimmillään _____

61. Järjestetäänkö valmennuskurssien lisäksi muuta urheilijakoulutusta, jolla tuetaan urheilijan kehittymistä huippu-urheilijana?

Kyllä

Ei

62. Jos vastasit edelliseen kysymykseen ”Kyllä”, kerro mitä muuta urheilijakoulutusta oppilaitos järjestää, jolla tuetaan urheilijan kehittymistä huippu-urheilijana?

63. Montako valmentautumiskertaa lukujärjestykseen suunnitellaan per viikko per urheilijaopiskelija?

64. Kerro valmennusajat

Päivät ja kellonajat

65. Onko urheilijaopiskelijoilla mahdollisuus valmentautua koeviikoilla normaalin valmennuslukujärjestyksen mukaan?

Kyllä

Ei

URHEILIJAN TUKI

66. Mitä erityisiä ruokailupalveluja oppilaitos järjestää urheilijoille?

Aamupala, maksuton

Aamupala, maksullinen

Välipala, maksuton

Välipala, maksullinen

Muut ruokailupalvelut, mitkä?

Oppilaitos ei järjestä erityisiä ruokailupalveluja

67. Auttaako oppilaitos ulkopaikkakuntalaisten asumisen järjestelyissä?

Kyllä

Ei

68. Jos vastasit edelliseen kysymykseen ”Kyllä”, kerro, miten oppilaitos auttaa ulkopaikkakuntalaisten asumisen järjestelyissä?

69. Mitä urheilijoille suunnattuja terveydenhoitopalveluja oppilaitos tarjoaa?

70. Mitä muita urheilijoille suunnattuja erityisjärjestelyjä tai -palveluita oppilaitos tarjoaa?

PAINOPISTEJAJIT

71. Lyhyt selvitys harjoitusolosuhteista painopistelajeissa

Sisältäen etäisyydet oppilaitoksista kilometreinä

72. Hoitavatko opiskelijat itse painopistelajien harjoitukseen liittyvät kuljetukset?

Kyllä

Ei

Osittain

Muu järjestely, mikä?

73. Mitä yhteistyötä oppilaitos tekee LAJILIITON kanssa

A) painopistelajeissa

74. B) muissa lajeissa?

75. Mitä yhteistyötä oppilaitos tekee PAIKALLISTEN SEUROJEN kanssa

A) painopistelajeissa,

76. B) muissa lajeissa?

URHEILIJOIDEN MENESTYS

77. Oppilaitoksesta valmistuneet arvokisamenestyjät aikuisten sarjoissa (pistesijat 1-8,

olympia/paralympia-, MM-, ja EM-kisoissa), lukumäärä

yksilölajeissa _____

joukkuelajeissa painopiste/lajivalikoimalajeissa _____

painopiste / lajivalikoimalajeissa _____

muissa lajeissa _____

78. Ammattilaiseksi (Suomessa ja ulkomailla)siirtyneiden urheilijoiden lukumäärä

79. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevat arvokisamenestyjät (pistesijat 1-8

Olympia/Paralympia-, MM- ja EM-kisoissa), lukumäärä

painopiste/lajivalikoimalajeissa _____

muissa lajeissa _____

80. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevat nuorten arvokisamenestyjät (pistesijat 1-8

nuorten arvokisoissa (MM-, EM-, EYOF- ja YOG-kisoissa), lukumäärä

painopiste/lajivalikoimalajeissa _____

muissa lajeissa _____

81. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevien maajoukkue-edustukset yleisessä sarjassa

(=maajoukkue-edustuksia omaavien urheilijoiden lukumäärä)

yksilölajit _____

joukkuelajit _____

82. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevien maajoukkue-edustukset nuorten sarjoissa

(=nuorten maajoukkue-edustuksia omaavien urheilijoiden lukumäärä)

yksilölajit _____

joukkuelajit _____

83. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevien yleisen sarjan SM-mitalistien lukumäärä

(arvio)

painopiste/lajivalikoimalajeissa _____

muissa lajeissa _____

84. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelevien nuorten SM-mitalistien lukumäärä (arvio)

yksilölajeissa _____

joukkuelajeissa _____

YHTEISTYÖ

85. Nimetkää tahot, jotka ovat kiinteästi mukana oppilaitoksen yhteistyöverkostossa:

A) paikkakunnalla

86. B) maakunnassa

87. C) valtakunnallisesti

ERITYISEN TEHTÄVÄN TOTEUTTAMINEN

88. Mikä on oppilaitoksen rehtorin/muun johdon rooli erityisen tehtävän toteuttamisessa?

89. Miten oppilaitoksen ylläpitäjä osallistuu erityisen tehtävän toteuttamiseen?

90. Mitkä muut tahot resursoivat oppilaitoksen erityistehtävää tukevaa toimintaa ylläpitäjän lisäksi?

91. Miten hyvin olette omasta mielestänne onnistuneet erityisen tehtävän toteuttamisessa suhteessa odotuksiin?

Koskien opiskelijavalintaa, valmennusta, opintojen ohjausta ja opintojärjestelyjä, yhteydenpitoa eri tahojen

kanssa jne.

92. Muut huomioitavat seikat

esim. oppilaitoksen alueellinen merkitys

TULEVAISUUS

93. Mikä on oppilaitoksenne PTS-tavoite (3-4 vuoden) erityisen tehtävän toteuttamisessa?

94. Mitkä ovat suunnitellut toimenpiteet kuluvalle ja ensi lukuvuodelle?

Toiminnot ja erityiset kehittämiskohteet?

95. Mitkä ovat oppilaitoksenne suurimpia haasteita erityisen tehtävän toteuttamisessa tulevaisuudessa?
